

חוק התכנון והבניה התשכ"ה - 1965

תכנון מרחב מחוזית חלקית
תנ"מ 43/14/4

פארק שקמה

הוראות התכנית

צוות תכנון מרחב שקמה
א.ג. איזן - אדריכלים ובוני ערים

רח' זרובל 5, חיפה 34671 טל: 04-8348705 פקס: 04-8343873

arc@ga.co.il

משרד התכנון

חוק התכנון והבניה התשכ"ה - 1965

תכנית מתאר מחוזית חלקית
תמ"מ 43/14/4

פארק שקמה

הוראות התכנית

מאי 2012

אושר למתן תוקף

צושר ע"י הפועצה הארצית לתכנון ולבניה
משיכתה מס' 457 (ז'א"א)
תיום: כ"ב ניסן תשע"ב (26.4.12)

מר עמרם קלעג'י
מנכ"ל משרד הפנים
יוז"ר המועצה הארצית
לתכנון ובניה

אבי הלר
יוז"ר הועדה המחוזית
לתכנון ובניה
יחיד דרום-מערב הפנים

צוות תכנון מרחב שקמה
א.ג. איזן - אדריכלים ובוני ערים

רח' זרובבל 5, חיפה 34671 טל: 04-8348705 פקס: 04-8343873

arc@lgo.co.il

משרד הפנים

אתר השטחים הפתוחים
www.ios.org.il

דברי רקע לתכנית

תכנית זו מהווה מסגרת תכנונית סטטוטורית (תכנית מתאר מחוזית חלקית), לעקרונות שהותוו בתכנית האב למרחב שקמה, אשר אומצה על ידי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז דרום בישיבתה מיום 30/01/2006. כן מהווה התכנית המשך למגמת מערכת התכנון הארצי, ובכלל זה הוראות תמא/35, שעיקרה הכנת תכניות למרקמי שטחים פתוחים ערכיים ברחבי הארץ. מגמה זו משתלבת היטב עם זיהוי ושמירת מסדרונות אקולוגיים, על ידי רשויות סביבתיות, כמו רשות הטבע והגנים והמשרד להגנת הסביבה.

הרציונל במגמה זו בכלל, ולהכנת תכנית זו בפרט, הוא הצורך לצקת תכנים לשטחים פתוחים ערכיים, מתוך מודעות לבעיית נדירות המשאב של שטח פתוח רציף ובלתי מופרע, ומתוך חשש להמשך קיום רציפי פתוחים נרחבים במקומות חיוניים, שאינם מוגדרים בהגדרות הקובציונליות של שמורות טבע, גנים לאומיים ויערות.

מרחב שקמה, הממוקם ב"ספר המדבר", ולפיכך עשיר במגוון תצורות נוף, שטחים חקלאיים, בתי גידול ומשאבי טבע ייחודיים, זוהה כאחד העיקריים, שחשוב לדאוג כי ישמרו ויתנהלו כמרחב פתוח איכותי, לטובת הציבור הרחב בכלל, ותושבי האזור בפרט. אגן הניקוז של נחל שקמה מהווה מרכיב נופי - אקולוגי מרכזי בקביעת גבולות מרחב התכנית, כאשר נחל שקמה מחבר בין יחידות הנוף המגוונות דרך הוא זורם.

שטח התכנית כולל 331,756 דונם, ומתפרש על פני תחומי שיפוט שונים, על פי ההתפלגות הבאה:

בתחום מועצה אזורית חוף אשקלון	115,606 דונם (34.8%)
בתחום מועצה אזורית שער הנגב	113,785 דונם (34.3%)
בתחום מועצה אזורית לכיש	69,732 דונם (21.0%)
בתחום מועצה אזורית בני שמעון	13,256 דונם (4.0%)
בתחום מועצה אזורית מרחבים	12,180 דונם (3.7%)
בתחום מועצה אזורית שפיר	6,581 דונם (2.0%)
שטח ללא שיפוט (ים תיכון)	614 דונם (0.2%)

כל תחום התכנית מוגדר כ"פארק שקמה", שמהותו: מכלול שטחים פתוחים, נרחבים ורציפים, במרחב כפרי וחקלאי, בעלי מאפיינים מגוונים ייחודיים, וערכי טבע, נוף ותרבות, המאוגדים ומנוהלים יחדיו, בשיתוף תושביו, באזור המאפשר קשרי גומלין בין מרכיביו השונים, לרבות פיתוח תיירות ועידודה לחיזוק הישובים בתחומו, והמעניק הנאה מתחושת מרחב ועניין לעוברים ולשוהים בו.

שפת התכנון הותאמה למטרות הייעודיות של התכנית, והיא מתייחסת למרחב הפתוח בשני רבדים, להם הותאמו שני התשרטים העקריים של התכנית:

1. **תשריט יעודי קרקע** - כולל יעודי קרקע שהם מעניינה של תכנית זו - שמורות טבע, שטחי יער, שטח חקלאי וישוב כפרי קיים, וכן סימונים וישויות קוויות, נקודתיות ופוליגונליות בתחום התכנית.

2. **תשריט אזורי רגישות לתכנון** - חלוקת כלל שטח התכנית לרמות שימור, על בסיס ניתוח נופי-סביבתי, עם הוראות שונות בנוגע לאופי השימור והפיתוח בכל אזור, לרבות הגדרת "אזור כפרי חקלאי משולב" מתוך מטרה לכוון את הפיתוח הפיסי של הישובים, כך שיעלה בקנה אחד עם השמירה על השטחים האיכותיים הסמוכים. כן סומנו שטחים טבעיים במצב הנוכחי, ושטחים להם תפקיד חשוב כמסדרון אקולוגי.

התכנית מכירה בחשיבות המשך הפעילות החקלאית, כחלק מהשטחים הפתוחים המאפיינים את המרחב, ולשם כך הוגדרה בה מטרה לשמירת האופי הכפרי-חקלאי כמרכיב בנף הפתוח. מתוך כך, ועל מנת לשמור על איזון בין התפקוד החקלאי של הישובים, לבין שמירה על האיכויות הנופיות של השטחים החקלאיים, ורצף השטחים הפתוחים, כוללת התכנית הנחיות לשימושים חקלאיים שונים, בהתאם לאזורי הרגישות לתכנון, תוך התחשבות בצרכי התפקוד החקלאי של הישובים בפארק שקמה, ובתאום איתם ועם משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

התכנית שמה לה למטרה, בצד הסדרת פעילויות ושימושים שונים במרחב, לחשוף ולמתג את "פארק שקמה" בפני כלל הציבור, להביא למודעות את האפשרויות המגוונות באזור, לטייל ולהנות ממרבדי פריחה, תלים עתיקים, בוסתנים, נחלים, רכסים, חופים וחולות ובעיקר- מרחבים פתוחים של שטחים טבעיים ושטחי עיבוד חקלאי, הממלאים את לב המבקר בתחושת מרחב, שאין דומה לה בישראל שמצפון לפארק שקמה.

לשם כך, סומנו בתשריט אזורי רגישות לתכנון אלמנטים לפיתוח תיירותי, לתכנון מפורט בתכניות מקומיות, הכוללים: שערי כניסה לפארק בכל דרכי הגישה לתחומי הפארק, מוקדי שרות ומידע, לרבות בשטח הפתוח, מרכזי שירותים אזוריים בצמתים ראשיות ותואי "שביל שקמה", כציר תיירותי המחבר בין האתרים בפארק, לרבות גישה לישובים ולדרכים. בתשריט יעודי הקרקע ישנו סימון אתרי ביקור אקסטנסיביים ואינטנסיביים קיימים ומוצעים במרחב הפתוח. פרוט אתרים אלו, על פי סוג הפעילות המתקיימת או המוצעת בהם, מופיע בגליון 3 המהווה נספח מנחה לתכנית.

כמו-כן, ועל מנת לחזק את הישובים בפארק, ולתרום להגאתם מהשמירה והטיפול של המרחבים הפתוחים האיכותיים, מאפשרת התכנית את תכנונם של הישובים בתחום הפארק כ"ישוב כפרי מוטה תיירות", מתוך מטרה לעודד תכנון ופיתוח אתרים ושיחתי תיירות בתחומי הישובים בפארק.

התכנית מתייחסת ל"מנהלת פארק שקמה", כזרוע מנהלת ומתאמת, המיועדת לסייע במימוש התכנית, על אף שאיננה גוף שהחוק מעניק לו סמכויות וקובע את הרכבו (תפקיד, סמכויות, התנהלות והרכב המנהלת מפורטים בנספח מנחה להוראות התכנית). הואיל והתכנית כולה היא ביטוי להסכמות והבנות, ולשיתוף פעולה בין גורמים שונים במרחב, בראש ובראשונה לטובת תושבי המרחב עצמו, הרי שתפקוד המנהלת והענות להמלצותיה, מעבר לקבוע בחוק התכנון והבניה, הוא אינטרס משותף של הגופים החברים בה, ובעיקר של המועצות האזוריות במרחב ושל תושביהן.

בהמשך לכך, התכנית לזוטה בהליך שיתוף ציבור רציף, שהתבטא בשיחות ומפגשים רבים עם תושבים ואנשים מרכזיים ביישובים, נציגי המועצות האזוריות, ראשי רשויות, מהנדסי רשויות ועוד, ובכלל זה כנסים פומביים משותפים בפורומים רחבים, ומפגשים פרטניים עם נציגי ישובים ובעלי עניין במרחב, והכל תוך קבלת התייחסות והטמעת ההערות, במשך ההליך התכנוני כולו.

על מנת לקדם מימוש נושאים שונים שהתכנית מכוונת אליהם, אך אין בהכרח בכוחה של תכנית סטטוטורית להבטיחם, ומתוך צורך לעודד את הישובים בתחום הפארק להבטיח את המשך הפעילות החקלאית הפתוחה, ולאפשר קידום תיירות אקולוגית ובת קיימא, על-אף הגבלות הפיתוח שמטילה התכנית באזורים רגישים, מצורף לדפי הוראות התכנית נספח "אמצעי מדיניות וצעדים משלימים ליישום התכנית". נספח זה ראוי שיאומץ על-ידי הגופים הממלכתיים, בדגש על תחומי הסביבה, החקלאות, התיירות, החינוך וההתיישבות במרחב פארק שקמה וסביבותיו.

חוק התכנון והבניה התשכ"ה - 1965

תכנית מתאר מחוזית חלקית

תממ 43/14/4

פארק שקמה

הוראות התכנית

מס' 43/14/4

תוכן עניינים

4	פרק 1 - זיהוי וסיווג התכנית	
4	1.1 שם התכנית.....	
4	1.2 שטח התכנית.....	
4	1.3 מקום התכנית.....	
4	1.4 מסמכי התכנית.....	
4	1.5 מגיש התכנית.....	
4	1.6 עורכי התכנית.....	
4	1.7 הגדרות	
6	1.8 יחס בין תכניות והוראות מעבר.....	
6	1.9 הוראות כלליות.....	
7	1.10 רמת הדיקו בתכנית.....	
8	פרק 2 - מטרות התכנית.....	
8	2.1 מטרות התכנית.....	
9	פרק 3 - הוראות ליעודי קרקע, אזורי רגישות לתכנון וסימונים בתשריט.....	
	<u>א. יעודי קרקע</u>	
9	3.1 שמורת טבע גנים לאומיים ושמורות נוף.....	
9	3.2 שטחי יער.....	
11	3.3 שטח חקלאי.....	
12	3.4 ישוב כפרי קיים.....	
12	3.5 אתרי ביקור.....	
14	3.6 חוף רחצה (*הערה מיוחדת 4).....	
14	3.7 מוקד תירות כפרי (*הערה מיוחדת 5).....	
	<u>ב. אזורי רגישות לתכנון</u>	
16	3.8 אזור כפרי חקלאי משולב.....	
16	3.9 שולי הפארק (רמה 1).....	
17	3.10 נוף פארק פתוח (רמה 2).....	
17	3.11 מעטפת הליבה השמורה (רמה 3).....	
18	3.12 ליבה שמורה (רמה 4).....	
19	3.13 שטחים טבעיים.....	
19	3.14 מסדרון אקולוגי.....	
20	3.15 הערות מיוחדות.....	
20	3.16 שער פארק.....	
20	3.17 אתר חקלאות ימית (*הערה מיוחדת 3).....	
	<u>ג. סימנים נוספים - ישויות קוויות, נקודתיות ופוליגונליות</u>	
21	3.18 נחלים.....	
21	3.19 אזור מיוחד לחממות.....	
21	3.20 מרכז שרותים אזורי.....	
21	3.21 מוקד שרות ומידע.....	
22	3.22 רצועת חוף.....	
22	3.23 חוזה חקלאית.....	
22	3.24 מאגרי מים אתרים ומפעלי החדרה.....	

22	.....	3.25	דרכים ומסילות ברזל
23	.....	3.26	שטחי כרייה וחציבה
23	.....	3.27	תוואי מערכת גז
23	.....	3.28	שטח מעבר קווי חשמל ותחנת משנה
23	.....	3.29	קו מים ארצי
24	.....		פרק 4 - הוראות נוספות
24	.....	4.1	שטח עתיקות
24	.....	4.2	שמירת ניצפות מדרך
24	.....	4.3	אתר פסולת
24	.....	4.4	תחנות תדלוק
24	.....	4.5	מערכת הבטחון
24	.....	4.6	בתי עלמין
25	.....	4.7	תשתיות
25	.....	4.8	רגישות הידרולוגית- מים וביוב
25	.....	4.9	עבודות ניקוז
26	.....	4.10	שימור קרקע
26	.....	4.11	מינהלת פארק שקמה
			נספחים מנחים:
27	.....		נספח א' - מנהלת פארק שקמה
28	.....		נספח ב' - אמצעי מדיניות וצעדים משלימים ליישום התכנית

פרק 1 - זיהוי וסיווג התכנית

- 1.1 שם התכנית:** תכנית זו תיקרא: "תכנית מתאר מחוזית חלקית מס' תממ/4/43 - פארק שקמה" (להלן "התכנית" או "תכנית זו").
- 1.2 שטח התכנית:** כ- 332,000 דונם.
- 1.3 מקום התכנית:**
- 1.3.1 מחוז: דרום.
  - 1.3.2 נפה: אשקלון.
  - 1.3.3 מרחבי תכנון מקומיים: שקמים ושמעונים.
- 1.4 מסמכי התכנית:**
- 1.4.1 מסמכי התכנית המהווים חלק מחייב ובלתי נפרד מהתכנית:
    - 1.4.1.1 הוראות התכנית (29 עמודים).
    - 1.4.1.2 גליון 1 - תשריט יעודי קרקע, עם מצב מאושר לפי תממ/4/14 בקנה מידה 1:100,000, ומצב מוצע בקנה מידה 1:50,000.
    - 1.4.1.3 גליון 2 - תשריט אזורי רגישות לתכנון בקנה מידה 1:50,000.
    - 1.4.2 מסמכי התכנית המהווים נספחים מנחים בלבד:
      - 1.4.2.1 נספח א' - מנהלת פארק שקמה.
      - 1.4.2.2 נספח ב' - אמצעי מדיניות וצעדים משלימים ליישום התכנית.
      - 1.4.2.3 גליון 3 - מפת אתרי ביקור במרחב - קיימים ומוצעים.
      - 1.4.2.4 גליון 4 - מצרף אזורי רגישות לתכנון על גבי תשריט יעודי קרקע בקנה מידה 1:25,000 - לצורך התמצאות בלבד.
    - 1.4.3 יחס בין מסמכי התכנית:
      - 1.4.3.1 ככל שתימצא סתירה או אי התאמה בין מסמכי התכנית, הוראות התכנית תהיינה עדיפות על יתר מסמכיה.
- 1.5 מגיש התכנית:** הועדה המחוזית לתכנון ובניה - מחוז דרום.
- 1.6 עורכי התכנית:** א.ג. איזן - אדריכלים ובוני ערים וזאב עמית-צבי יושע תכנון ערים, בשיתוף עם אורי רמון ויועצים נוספים.
- 1.7 הגדרות:**
- 1.7.1 בתכנית זו תהא לכל מונח שלא הוגדר בה מפורשות המשמעות שניתנה לו בחוק התכנון והבניה התשכ"ה - 1965, (להלן החוק) על תקנותיו, בתכניות מתאר ארציות, ובתכנית המתאר המחוזית למחוז דרום מס' תממ/4/14, על שינוייה.
  - 1.7.2 הגדרות:
    - 1.7.2.1 אזור רגישות לתכנון: שטח קרקע המזוהה בתכנית זו כיחידה תכנונית בעלת מאפיינים מוגדרים, ואשר חלות בתחומו הוראות תכנון ובינוי שנקבעו בתכנית זו לאותו אזור.
    - 1.7.2.2 אתרי ביקור: אתר או מקבץ אתרים, המהווים, או עשויים להוות, מוקד משיכה למבקרים, בשל עניין ארכיאולוגי, לאומי, היסטורי, תרבותי, אקולוגי, נופי, חווייתי או אחר.
    - 1.7.2.3 אתרי ומפעלי החדרה: כמוגדר בתמא/34/ב/4 - תכנית מתאר ארצית משולבת למשק המים - איגום מים עיליים, החדרה, העשרה והגנה על מי תהום.

- 1.7.2.4 דרך נופית: דרך שנועדה לאפשר למשתמש לחוות מרחב פתוח, רציף ובלתי מופר, ולאפשר, במקומות שייקבעו לכך, גישה לשביל פארק שקמה.
- 1.7.2.5 חוק המים: חוק המים, התשי"ט - 1959, והתקנות שהותקנו על פיו.
- 1.7.2.6 חוק הניקוז: חוק הניקוז והגנה בפני שטפונות, התשי"ח - 1957, והתקנות שהותקנו על פיו.
- 1.7.2.7 חקלאות: עיבוד האדמה, גידול צמחי וגידול בעלי חיים.
- 1.7.2.8 יער: שטחים כהגדרתם בתכנית המתאר הארצית ליער ויער, תמא/22.
- 1.7.2.9 מאגר: כמוגדר בתמא/34/ב/4 תכנית מתאר ארצית משולבת למשק המים - שטח לאיגום פתוח של מים, לצורך השהייתם וניצולם המיטבי.
- 1.7.2.10 מבנה חקלאי: מבנה המשמש לגידול צמחי או לגידול בעלי חיים, דוגמת רפת או חממה.
- 1.7.2.11 מבנה שרות חקלאי: מבנה המשמש לטיפול בתוצרת חקלאית, לרבות איחסון, מיון, קרור ועיבוד.
- 1.7.2.12 מוסד תכנון: מוסד תכנון המוסמך לאשר את התכנית, או ליתן היתר בניה לפי העניין.
- 1.7.2.13 מנהלת פארק שקמה: גוף וולנטרי לצורכי לווין וקידום מימוש תכנית זו ומטרותיה. (להלן: "מנהלת הפארק").
- 1.7.2.14 מסדרון אקולוגי: תוואי שטח פתוח ושמור, המשמש בתי גידול למינים, ומחבר בין שטחים טבעיים בפארק, על מנת לאפשר מעבר מינים לאורכו, אשר נועד לתמוך או לשפר את חיוניות ויכולת השרידות של אוכלוסיות החי והצומח במרחב.
- 1.7.2.15 מסילת ברזל: מסילת ברזל על פי הגדרתה בתכנית מתאר ארצית למסילות ברזל תמא/23.
- 1.7.2.16 נחל / עורק ניקוז: שטח המשמש לזרימה או לאגירת מי נגר עיליים. עורקי הנחלים מסווגים לשלוש רמות עורקי ניקוז, בין היתר בהתאם לספיקת המים בהם, ולחשיבותם האקולוגית. הנחלים המסומנים בתכנית כוללים את הנחלים המופיעים בתמא/34/ב/3, וכן עורקים משניים ומקומיים נוספים.
- 1.7.2.17 פנאי ונופש: מתקנים קולטי קהל, ובכלל זה בינוי מצומצם בהיקפו, ללא איכסון מלונאי.
- 1.7.2.18 קירוי צמחי: מנהרות ובתי רשת פריקים לקירוי עונתי של גידול צמחי.
- 1.7.2.19 רשות מוסמכת / רשויות מוסמכות: משרד ממשלתי, רשות ציבורית, רשות מקומית וכד', שמוקנית להם סמכות על פי כל דין, או עפ"י הוראות תכנית זו.
- 1.7.2.20 שביל גישה: דרך מצעים שאינה סלולה, המקשרת בין דרך נופית, ו/או בין ישובים בפארק לבין שביל פארק שקמה.
- 1.7.2.21 שביל פארק שקמה: ציר תנועה המקשר בין אתרי הביקור בפארק, ומיועד למעבר מבוקר של כלי רכב והולכי רגל, שלאורכו תישמר זכות מעבר חופשית לציבור.
- 1.7.2.22 שמורת טבע, גן לאומי ושמורת נוף: שטחים כהגדרתם בתכנית המתאר הארצית לשמורות טבע, גנים לאומיים ושמורות נוף, תמ"א/8.
- 1.7.2.23 שער פארק: סימול סכימתי, המסמן אזור לבחינת מיקום מתאים לשער פיסי ו/או לשלט מאפיין, שיציין את הכניסה לפארק שקמה, בכל אחת מהדרכים המובילות לפארק.
- 1.7.2.24 שרותי תיירות: שירותים הנדרשים לפעילות תיירותית, לרבות: שירותי הסעה, שירותי הסעדה, מידע, הדרכה, מסחר תיירותי הנלווה לשימושים המוצעים באתר, למעט איכסון מלונאי.

- 1.7.2.25 תיירות: מבנים ומתקנים לאיכסון מלונאי, לרבות שרותי תיירות.
- 1.7.2.26 תכנית מפורטת: תכנית שמכוחה ניתן להוציא היתר בניה.
- 1.7.2.27 תכנית מקומית: תכנית מתאר מקומית או תכנית מפורטת.
- 1.7.2.28 תכנית עיקרית: תכנית המתאר המחוזית למחוז דרום מספר תממ/14/4.
- 1.7.2.29 תשתית: קווים ומתקנים למים וביוב, אתרי סילוק וטיפול בפסולת, שדות תעופה, תחנות כח ומתקני חשמל, תחנות מיתוג, תחנות משנה, מתקני אנרגיה, דרכים ומסילות, נמלים, מתקני שידור ותקשורת וקווים ומתקני תשתית אחרים, כפי שתקבע המועצה הארצית מעת לעת.
- 1.7.2.30 תשתית בעלת השפעה סביבתית: תשתית אשר הקמתה עלולה לגרום להשפעה סביבתית שלילית, ובכלל זה מפגעים סביבתיים, פגיעה בנוף ופגיעה בבריאות הציבור.

1.8 יחס בין תכניות והוראות מעבר:

- 1.8.1 במקרה של סתירה בין תכנית זו לבין תכנית מתאר מחוזית אחרת, יגבר הקבוע בתכנית זו, אלא אם נקבע אחרת בהוראות תכנית זו.
- 1.8.2 תכנית שהוחלט על הפקדתה לפני תחילתה של תכנית זו, רשאי מוסד תכנון לאשרה, אף אם אינה תואמת תכנית זו, בתנאי שנימק את החלטתו והתקבל אישור הוועדה המחוזית.
- 1.8.3 אישר מוסד תכנון תכנית לפני תחילתה של תכנית זו, לא יידרש דיון נוסף בתכנית לאחר אישורה של תכנית זו כאמור בסעיף 1.9.2, כתנאי לפרסומה.
- 1.8.4 על אף האמור, תכנית שפורסמה למתן תוקף לפני אישורה של תכנית זו, או שאושרה מכח הוראות סעיפים 1.9.2, 1.9.3 לעיל, תישאר בתוקפה והוראותיה גוברות. היתה הוצאת היתר בניה מכוחה מותנה באישורה של תכנית מפורטת חדשה, ניתן יהיה לאשר תכנית מפורטת הנגזרת מכוחה, בתנאי שקיים מוסד תכנון דיון בתכנית על רקע עקרונות ומטרות תכנית זו, נימק את החלטתו והתקבל אישור הוועדה המחוזית.
- 1.8.5 תכנית מקומית או היתר שאושרו עפ"י הוראות הגמישות שנקבעו בתכנית מתאר ארצית לא ייחשבו כסותרים תכנית זו.

1.9 הוראות כלליות:

- 1.9.1 לא יינתן היתר בניה עפ"י תכנית זו ולא יותר שימוש בקרקע או בבנין על פיה, אלא עפ"י תכנית מפורטת.
- 1.9.2 בכל מקום שבו נקבעה חובת התייחסות, או קבלת חוות דעת, או התייעצות בהתאם לתכנית זו, יעביר הגוף הרלבנטי את עמדתו בתוך 30 יום, או בתוך תקופה שקבע מוסד התכנון. לא העביר את עמדתו בתוך התקופה האמורה לא תידרש עמדתו, לפי תכנית זו.
- 1.9.3 בכל הנוגע להוראות תכנית זו בעניין הכנת מסמך נלווה, דוגמת נספח או סקר, ניתן יהיה לפטור מהכנתו בתנאים הבאים:
א. מוסד התכנון נימק את החלטתו.
ב. התקבל על כך אישור הוועדה המחוזית.
ג. אין בכך כדי לסתור הוראות של תכנית מתאר ארצית.
- 1.9.4 שינוי ייעוד קרקע משמורת טבע, גנים לאומיים ושמורות נוף לשטחי יער, ומשטחי יער לשמורת טבע, גנים לאומיים ושמורות נוף, על פי תכנית, לא ייחשבו כשינויים לתכנית זו, ויעשו בהתאם לאמור בהוראות תמא/8 ותמא/22.
- 1.9.5 על אף האמור בסעיף 1.9.4, שינוי יעודם של שטחים שנקבעו בתכנית זו כ"שמורות וגנים נוספים" או כ"יערות נוספים" (כמפורט בסעיפים 3.1 ו-3.2 להלן) לשמורות טבע, גנים לאומיים, שמורות נוף או יער, לא יהווה שינוי לתכנית זו.

1.10 רמת הדיוק בתכנית:

- 1.10.1 סטיות הנובעות מקנה המידה של התשריטים, אשר אינו מאפשר דיוק ביחס לגבולות השטח, גודל השטח וצורתו, או מחמת תנאים טופוגרפיים של השטח, לא ייחשבו כשינוי לתכנית זו.
- 1.10.2 בסמלים שבתשריטים יש לראות מגמה כללית לאיתורם. מיקומם המדוייק, גודלם וגבולותיהם יקבעו בתכניות מקומיות.

פרק 2 - מטרות התכנית

2.1 מטרות התכנית :

2.1.1 מטרת על: יצירת מסגרת תכנונית ל"פארק שקמה", כמרחב הכולל שטחים פתוחים נרחבים ורציפים, בעלי אופי מגוון, השומר על ערכי הטבע, הנוף, החקלאות והתרבות שבו, יוצר תחושת מרחב, רווחה ועניין לשהים בו, וכן מאפשר לתושבי הישובים הכלולים בתוכו והסמוכים לו הנאה ממיצוי פוטנציאל כלכלי תיירותי נלווה.

2.1.2 מטרות:

- א. הכנת תכנית לאזור תכנון במרקם מוטה שימור, בהתאם למדיניות תמא/35.
- ב. קביעת מרחב מגובש של שטחים פתוחים, ברמות שימור שונות, הכוללים אתרי ביקור ויישובים כפריים, והגדרתו כ"פארק שקמה".
- ג. הגדרת מרכיבי הפארק וקביעת כללים והנחיות לשימורם ולטיפוחם.
- ד. הכוונת אופי והיקף הפיתוח בשטחים הפתוחים לסוגיהם, בהתאם לאופי ולערכיות השטח, ולצרכי היישובים בתחום הפארק.
- ה. יצירת תנאים למיתוג פארק שקמה ולחשיפתו לציבור הרחב.
- ו. שמירת האופי הכפרי / חקלאי של המרחב כמרכיב בנוף הפתוח.
- ז. שמירת מגוון ערכי טבע ונוף וטיפוחם, לרבות שמירה על מסדרונות אקולוגיים רציפים בתחום הפארק.
- ח. הבטחת יחסי גומלין מיטביים בין היישובים למרחב הפתוח, תוך התייחסות ליישובים כחלק חיוני ובלתי נפרד לתפקוד המרחב כפארק.
- ט. מימוש מטרות תכנית זו בלוי מינהלת פארק שקמה.

פרק 3 - הוראות ליעודי קרקע, אזורי רגישות לתכנון וסימונים בתשריט

א. יעודי קרקע - כמסומן בגליון מס' 1 - תשריט יעודי קרקע

3.1 שמורת טבע גנים לאומיים ושמורות נוף

מסומן בתשריט בצבע ירוק כהה, שעליו רסטר משבצות אלכסוניות ירוקות ("שמורות וגנים נוספים" מסומנים ללא רסטר).
שמורת נוף - מסומן בקונטור קו ירוק מקווקו.

3.1.1 על שטחים המיועדים לשמורות טבע, גנים לאומיים ושמורות נוף הכלולים בתמא/8 יחולו הוראות תמא/8.

3.1.2 על שטחים המיועדים לשמורות טבע, גנים לאומיים ושמורות נוף שאינם נכללים בתמא/8 או בתכניות מקומיות מאושרות (להלן: "שמורות וגנים נוספים"), יחולו הוראות תמא/8 בדבר התכליות והשימושים המותרים.

3.1.3 לא תותר הכרזה על שמורת טבע וגנים לאומיים בתחום תוכנית זו, אלא על פי תכנית מקומית בקנה מידה שלא יקטן מ- 1:10,000. זאת לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה. תכנית כאמור לא תהווה שנוי לתכנית זו.

3.1.4 בשטחים בהם קיים בפועל עיבוד חקלאי כדן, בתחום שמורת טבע או גן לאומי שטרם אושרו בהם תוכניות מקומיות, לא תימנע אפשרות להמשך העיבוד החקלאי, ובכלל זה נטיעות, הנחת קווי השקיה וכד'. כל שימוש אחר, ובכלל זה בינוי או גידור, יותר בכפוף להיוועצות עם רשות הטבע והגנים ועם משרד החקלאות ופיתוח הכפר, ובכפוף לכל דין.

3.1.5 בתכנית מקומית ייקבעו גבולות לשמורות טבע וגנים לאומיים בהתחשב בעיבוד החקלאי הקיים, ויקבע המימשק שבינם לבין היעודים הגובלים, ובכלל זה לשטחים החקלאיים.

3.1.6 ראשי מוסד תכנון לשנות יעודם של שטחים שנקבעו בתכנית זו כ"שמורות וגנים נוספים" בתנאים הבאים:

- א. שוכנע מוסד תכנון כי השינוי נדרש לצורך התאמה לתנאים מקומיים, או לקביעת יעוד קרקע חלופי התואם למטרות תכנית זו.
- ב. היוועצות עם רשות הטבע והגנים.
- ג. אישור הועדה המחוזית.
- ד. בשטח הליבה השמורה (רמה 4), בתנאי אישור הוולנת"ע.

3.2 שטחי יער

מסומן בתשריט בצבע ירוק בהיר, ועליו רסטר קווים אלכסוניים ירוקים ("יערות נוספים" מסומנים ללא רסטר).

3.2.1 על שטחים המיועדים ליער יחולו הוראות תמא/22.

3.2.2 בשטחי יער המוגדרים כ"שמורת נוף" בתמא/8, יחולו גם הוראות תמא/8 לעניין שמורת נוף.

3.2.3 על שטחים המיועדים ליער, שאינם נכללים בתמא/22 או בתכניות מפורטות מאושרות (להלן: "יערות נוספים") יחולו הוראות תמא/22 בדבר הפעולות והשימושים המותרים.

3.2.4 לא תאושר תכנית שעיקריה תכנונם של שטחי יער, אלא על פי תכנית מפורטת, בקנה מידה שלא יקטן מ- 1:10,000 (להלן: "תכנית יער"). תכנית כאמור לא תהווה שינוי לתכנית זו.

3.2.5 בשטחים בהם קיים בפועל עיבוד חקלאי כדן בתחום יער שטרם אושרה לו תוכנית יער כאמור, לא תימנע אפשרות להמשך העיבוד החקלאי, ובכלל זה נטיעות, הנחת קווי השקיה וכד'. כל שימוש אחר, ובכלל זה בינוי או גידור, יותר בכפוף להיוועצות עם הקק"ל ועם משרד החקלאות ופיתוח הכפר, ובכפוף לכל דין.

- 3.2.6 רשאי מוסד תכנון לשנות יעודם של שטחים שנקבעו בתכנית זו כ"יערות נוספים" ליעוד שאינו שטח פתוח בתנאים הבאים:
- א. שוכנע מוסד תכנון כי השינוי נדרש לצורך התאמה לתנאים מקומיים או לקביעת יעוד קרקע חלופי התאם למטרות תכנית זו.
  - ב. היועצות עם הקרן הקיימת לישראל.
  - ג. אישור הועדה המחוזית.
  - ד. בשטח הליבה השמורה (רמה 4), בתנאי אישור הוולנת"ע.
- 3.2.7 תכנית יער תתאם לקבוע בתמא/22, ותערך בהיועצות עם הקרן הקיימת לישראל ובהיועצות עם מנהלת פארק שקמה. התכנית תתייחס, בין השאר, לנושאים הבאים:
- א. קביעת סיווגם של שטחי היער בהתאם לקבוע בתמא/22.
  - ב. קביעת גבולות שטחי היער בהתחשב בעיבוד החקלאי.
  - ג. הוראות בנושאי הממשק בין ניהול היער לבין העיבוד החקלאי והשטחים החקלאיים הסמוכים.
- 3.2.8 בטרם ביצוע פעולות ביער יוכן מסמך מימשק יערני בהתאם להוראות תמא/22 ולמפורט בסעיף 3.2.9, ויועבר להיועצות עם מנהלת פארק שקמה. בשטחים שאינם נטועים בפועל והמצויים בסמוך לעורק ראשי, משני או מקומי, יועבר המסמך גם לרשות הניקוז.
- 3.2.9 נטיעות חדשות, אופן הטיפול ביערות נטועים קיימים, והטיפול בשטחי יער בתחום פארק שקמה, אשר ייקבעו במסמך המימשק היערני, יהיו בהתאם לאזורי הרגישות לתכנון המסומנים בתכנית זו כדלקמן:
- א. בשטחי הליבה השמורה (רמה 4):
    - (1) ביערות נטועים קיימים יותר טיפול בעצים הקיימים. עיבוי נקודתי של נטיעות בבוסתנים באתרים קיימים, לרווחת מטיילים ונופשים, יעשה לאחר תכנון מפורט, תוך הימנעות, ככל האפשר, מפגיעה בערכי טבע.
    - (2) חידוש יער יעשה על-פי תכנון נטיעות, ויערך בהתאם לעקרונות הבאים: נטיעה בעמקים, ברווחים גדולים, של מינים מקומיים בלבד, ולפי הצורך - חורשות צל למרעה ולקבוצות מטיילים קטנות. בבתי גידול עם צומח כורכרי וחולי הנטיעה תתבסס על מינים מקומיים, רק בנישות אקולוגיות טבעיות מתאימות. שיטות הנטיעה והכנת השטח יקבעו במטרה למזער פגיעה בערכי טבע.
    - (3) בשטחי יער אשר אינם נטועים בפועל - יחולו העקרונות הבאים: נטיעה בעמקים, ברווחים גדולים; מינים מקומיים בלבד; שיזף מצוי, אשל הפרקים, עצי בוסתן; שטחים עם צומח טבעי כורכרי וחולי יהיו ללא נטיעה, למעט במקרים מיוחדים, ובתיאום עם מנהלת פארק שקמה, בהם תותר נטיעה של עצים בודדים במינים מקומיים, לצורך שימור וטיפוח בוסתנים קיימים וחורשות צל קיימות למרעה, ולקליטת קהל, וזאת רק בנישות אקולוגיות טבעיות מתאימות; בגדות נחלים: נטיעה של צמחייה מקומית המתאימה לגדות נחלים, בהתאם לאופי השטח. שימוש בצמחיה שאינה ישראלית (כגון אקליפטוס), למטרות צל בלבד, בכתמים ייעודיים; שיטות הנטיעה והכנת השטח יקבעו במטרה למזער פגיעה בערכי טבע.
  - ב. בשטחי מעטפת הליבה השמורה (רמה 3):
    - (1) ביערות נטועים קיימים יותרו הפעולות הבאות: טיפוח חורשות לקליטת מבקרים, תוך שימוש בתשתית הקיימת של אקליפטוסים ותיקים ומחטניים צעירים בעתיד; טיפוח והרחבת בוסתנים; טיפול בעצים הקיימים; עיבוי נקודתי של נטיעות לאחר תכנון מפורט, תוך הימנעות, ככל האפשר, מפגיעה בערכי טבע.

(2) חידוש יער יעשה על-פי תכנון נטיעות וייערך בהתאם לעקרונות הבאים: נטיעה בעמקים, ברווחים גדולים, של מינים מקומיים בלבד (שיזף מצוי, אשל הפרקים, עצי בוסתן), ניצול עצי בוסתן גדולים להקמת חניוני יום, לפי הצורך - חורשות צל למרעה ולקבוצות מטיילים קטנות. בבתי גידול עם צומח כורכרי וחולי הנטיעה תתבסס על מינים מקומיים, רק בנישות אקולוגיות טבעיות מתאימות. שיטות הנטיעה והכנת השטח יקבעו במטרה למזער פגיעה בערכי טבע.

(3) בשטחי יער שאינם נטועים בפועל - יחולו העקרונות הבאים: נטיעה בעמקים, ברווחים גדולים; מינים מקומיים בלבד: שיזף מצוי, אשל הפרקים, עצי בוסתן; שטחים עם צומח טבעי כורכרי וחולי יהיו ללא נטיעה, למעט במקרים מיוחדים בהם תותר נטיעה של עצים בודדים במינים מקומיים, לצורך שימור וטיפוח בוסתנים קיימים וחורשות צל קיימות למרעה, וזאת רק בנישות אקולוגיות טבעיות מתאימות; בגדות נחלים: נטיעה של צמחייה מקומית המתאימה לגדות נחלים, בהתאם לאופי השטח. שימוש בצמחיה שאינה ישראלית (כגון אקליפטוס), למטרות צל בלבד, בכתמים ייעודיים; שיטות הנטיעה והכנת השטח יקבעו במטרה למזער פגיעה בערכי טבע.

ג. בשטחי נוף פארק פתוח (רמה 2) ובשטחי שולי הפארק (רמה 1):

- (1) ביערות נטועים קיימים יבוצעו הפעולות הבאות: טיפוח חורשות לקליטת מבקרים, כולל נטיעה של מחטניים ואקליפטוסים לתכלית זו.
- (2) בחידוש יערות קיימים יוטמעו העקרונות הבאים: נטיעה חדשה משולבת, לפי הצורך - גם נטיעה של מחטניים ואקליפטוסים.
- (3) בשטחי יער שאינם נטועים בפועל יחולו העקרונות הבאים: נטיעה חדשה משולבת, לפי הצורך - גם נטיעה של מחטניים ואקליפטוסים.

3.3 שטח חקלאי

מסומן בתשריט בצבע צהוב.

- 3.3.1 תכנית מפורטת המאפשרת בינוי חקלאי לסוגיו בשטח החקלאי תתאם גם לקבוע באזורי רגישות לתכנון.
- 3.3.2 על אף האמור בסעיף 1.9.1, בשטח שנקבע בו השימוש לחקלאות ניתן יהיה להתיר הקמתו של קירוי צמחי מבלי שתדרש לכך תכנית מפורטת.
- 3.3.3 מוסד תכנון הדין בתכנית מקומית הכוללת חקלאות:
  - (1) יקבע, במידת הצורך, את האבחנה בין סוגי הפעילות החקלאית, בהתייחס לרגישות השטח ולהשפעתה על הסביבה.
  - (2) ישקול את הקמתם של מבנים חקלאיים ו/או מבני שרות חקלאיים, ובלבד שהתכנית תתייחס לנושאים הבאים:
    - א. אבחנה בין שטחים פתוחים ללא מבנים, בהם יותר רק קירוי צמחי, לבין שטחים בהם תותר הקמת מבנים חקלאיים או מבני שרות חקלאיים, ככל הנדרש.
    - ב. הוראות להקמת המבנים, לרבות סוג המבנה שטחי הבניה, מימדיו, אופן השתלבותו בסביבה הנופית וכיוצ"ב.
    - ג. קביעת הנחיות לממשק (ובכלל זה גידור) בין השטחים החקלאיים לבין שימושים אחרים בשטחים גובלים, ובכללם שטחים מבונים ושטחים פתוחים ערכיים, לשמירת רציפותם למעבר מטיילים ובעלי חיים ככל הניתן.
- 3.3.4 ככלל, מיקום מבנה חקלאי, יהיה בתחום שטח המיועד לפיתוח או לבינוי, או צמוד דופן לשטח המיועד לפיתוח או לבינוי. ואולם, רשאי מוסד תכנון לאפשר הקמתו של מבנה חקלאי גם אם אינו בתחום שטח המיועד לפיתוח או לבינוי אף אם אינו צמוד דופן, לאחר ששוכנע, מנימוקים תכנוניים או אחרים, כי הקמתו מחויבת

בשטח הפתוח ובלבד ובחן חלופות מיקום במטרה למזער את פגיעתו, ככל האפשר, בשטחים ערכיים או ברציפות השטחים הפתוחים.

3.3.5 ככלל, מבנה שרות חקלאי לא יהיה בשטח חקלאי. ואולם רשאי מוסד תכנון לאפשר הקמתו בשטח חקלאי באם הינו צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי. במקרים חריגים רשאי מוסד תכנון לאשר הקמתו בשטח חקלאי גם אם אינו צמוד דופן לאחר ששוכנע כי הפעילות החקלאית במקום מחייבת טיפול ראשוני ומיידי של התוצרת החקלאית במקום גדולה, שאז יכול שיהיה בשטח חקלאי, ובלבד והוגבל היקפו, ככל הניתן.

3.4 ישוב כפרי קיים

מסומן בתשריט במשולש בצבע צהוב.

3.4.1 בישוב כפרי קיים יותרו בתכנית מקומית התכליות הבאות, כולן או מקצתן: מגורים, מבני משק, מוסדות ציבור ושירותים, מבנים חקלאיים, מבני שרות חקלאיים, מלאכה ותעשייה שאינן מזהמות את הסביבה, תיירות, ספורט, פנאי ונופש לרבות כפר נופש, וכן כל תכלית אחרת, ובתנאי ונשמר האופי הכפרי של הישוב.

3.4.2 מוסד תכנון, בבואו לדון בתכנית מקומית להרחבת שטח יישוב, יתן עדיפות להרחבה בתחום אזור כפרי-חקלאי-משולב.

3.4.3 מוסד תכנון הדין בתכנית מקומית בישוב כפרי קיים, ישקול את הצורך בחיזוק מאפיניו כישוב כפרי מוטה תיירות, ובכלל זה קביעת השימושים הנדרשים להעצמת הפעילות התיירותית בתחומו.

3.4.4 במקרים מיוחדים, לאחר בחינת חלופות מיקום, ובהסתמך על נספח נופי סביבתי שיצורף לתכנית, רשאי מוסד תכנון לאשר תכנית מקומית החורגת מגבולות אזור כפרי-חקלאי-משולב לשולי הפארק (רמה 1) או לאזור נוף פארק פתוח (רמה 2), לאחר ששוכנע כי לא ניתן להרחיבו בתחום אזור כפרי חקלאי משולב ובתנאים הבאים:

א. מוסד התכנון שוכנע כי הבינוי המוצע ובכלל זה שטחו, גובהו, ועיצובו משתלבים באופי הסביבה ואינם פוגעים בערכי טבע, חקלאות, נוף ומורשת, וברציפות השטחים הפתוחים.

ב. ההרחבה הינה בהמשך רצוף וצמוד דופן לשטח המיועד לבינוי.

ג. הובטח קיומה של תשתית נאותה, תוך ניצול מרבי של תשתית קיימת.

ד. תמנע ככל האפשר הסמיכות לשטחים רגישים כמו רצועות נחל, פשט הצפה, שטחים טבעיים.

3.4.5 במקרים חריגים, בהם גובל היישוב באזור מעטפת הליבה השמורה (רמה 3) או באזור הליבה השמורה (רמה 4), רשאי מוסד תכנון להרחיבו גם לשטחים אלה, בתנאי ושוכנע שלא ניתן להרחיבו באזור כפרי-חקלאי משולב, שולי הפארק (רמה 1) או באזור נוף פארק פתוח (רמה 2), ובתנאים שנקבעו בסעיף 3.4.4 לעיל, ובלבד ונימק את החלטתו, והתקבל אישור הועדה המחוזית.

3.4.6 תכנית מפורטת להרחבת הישוב נתיב העשרה, באזור המסומן בתשריט אזורי רגישות לתכנון בכוכבית "הערה מיוחדת 2", לא תהווה שינוי לתכנית זו.

3.4.7 בתכנית מקומית למוסד "איבים", כמסומן בתשריט במצולע בצבע כתום, יותרו כל התכליות והשימושים הנדרשים לצורך תפקודו. מוסד תכנון בבואו לדון בתכנית מקומית להרחבת שטחו, יחליט על הפקדתה בכפוף לקבוע בסעיפים 3.4.2 ו- 3.4.4 לעיל, בשינויים המתחייבים.

3.5 אתרי ביקור

מסומן בתשריט בעיגול בצבע חום בהיר (באתר ביקור אינטנסיבי מסומן עיגול שחור במרכזו) וכמפורט בתשריט אתרי ביקור.

3.5.1 **אתרי ביקור אקסטנסיביים** מהווים אתרי טיול, פנאי ונופש בשטח הפתוח, חלקם באזורים בעלי רגישות נופית וסביבתית גבוהה, ומשום כך על הפיתוח בהם להיות מתון, מינימלי ומשתלב בסביבה ככל שניתן. בתכנית מפורטת יכללו השימושים הבאים בלבד:

- א. תצפיות נוף: מגדלי תצפית ו/או מרפסות נוף חשופות או מוצלות, המתאימות גם כנקודות התכנסות לקבוצות.
- ב. חניוני יום/לילה: אתרי פיקניק ושהייה בשטח.
- ג. בוסתנים לשיקום ולטיפוח: לרבות התייחסות לאופן שיקום הבוסתנים ולשימושים המוצעים בהם.
- ד. ריכוז פריחה בטבע: אתרי פריחה מיוחדים של גיאופיטים ו/או מינים אחרים, בעלי עניין לציבור. באתר מסוג זה יותרו הסדרת שבילים והצבת שלטי הסבר בלבד.
- ה. תל: תל ארכיאולוגי שנמצא ראוי לפיתוח כאתר ביקור לאחר היוועצות עם רשות הטבע והגנים ורשות העתיקות, וכמסומן בתשריט אזורי רגישות לתכנון (סמל משולש כתום).

3.5.2 מוסד תכנון רשאי לאשר תכנית מפורטת כוללת, משותפת, לכל אתרי הביקור האקסטנסיביים המתוכננים בתחום פארק שקמה, אשר תשמש לצורך מתן היתרי בניה לכל אתר.

3.5.3 מוסד תכנון רשאי להוסיף אתרי ביקור אקסטנסיביים מבלי שיהא בכך שינוי לתכנית זו, לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה ועם רשות הטבע והגנים.

3.5.4 תכנית לאתר ביקור אקסטנסיבי תועבר להיוועצות עם מנהלת פארק שקמה.

3.5.5 **אתרי ביקור אינטנסיביים** מהווים אתרי פיתוח תיירותי קולטי קהל, שנועדו להעשיר את ההיצע התיירותי - חוויתי של פארק שקמה למבקרים, ושנחוץ בהם בינוי מסוים לשם פיתוחם. מיקום אתרים אלו, מתייחס לאזורים מופרים ו/או אזורים בהם ההשפעה הנופית - סביבתית של הפיתוח מצומצמת באופן יחסי. תכנית מפורטת תכלול את השימושים המפורטים להלן, תועבר להיוועצות עם מינהל פארק שקמה ויחולו עליה ההוראות הבאות:

א. "חניון (קמפינג) משולב" - תותר הקמה של חניון קמפינג משולב בתחום אזורי רגישות "אזור כפרי-חקלאי משולב" ו"שולי הפארק", ככל הניתן בצמוד לשטח המיועד לבינוי בישובים. תוכנית הכוללת חניון משולב תלווה בנספח נופי - סביבתי.

ב. אנדרטה, אתר ארכיאולוגי, מבנה היסטורי, אתר עניין ביישוב, אתר חינוך לאיכות הסביבה ונקודת התכנסות - יותר פיתוחם באתרם.

ג. אתר תיירות חוויתי - מיקומו יהיה באזור שמצפון למסילת הברזל המובילה לתחנת הכוח אשקלון, ומדרום לאזור התעשייה הדרומי של אשקלון. תכנית מפורטת לאתר תעשה על פי פרוגרמה להגדרת תכנון התיירותיים והקשרם לסביבה, לרבות היקף ואופי הבינוי. תכנית כאמור תועבר להיוועצות גם עם משרד הבריאות ורשות המים.

ד. ספא פתוח: תכנית מפורטת לפיתוח אתר מרחצאות פתוחים ממי תהום פוסיליים, תעשה לאחר בחינה סביבתית והידרולוגית ועל פי פרוגרמה, להגדרת תכנון התיירותיים והקשרם לסביבה, לרבות היקף ואופי הבינוי. תכנית כאמור תועבר להיוועצות גם עם משרד הבריאות ורשות המים.

ה. מוקד תיירות כפרי: בכפוף לקבוע בסעיף 3.7 (הערה מיוחדת 5).

3.5.6 תכנית מפורטת לאתר ביקור אינטנסיבי תכלול, בין היתר: תכנית פיתוח בקנה מידה 1:100, מפלסי פיתוח, חתכים עקרוניים, חומרי בנייה ופיתוח, הוראות בינוי והנחיות לשילוב המבנים בסביבה ולשימור הצמחייה, ונספח שיתייחס לנושאי תחזוקה, תפעול וממשק, לרבות שטח להתארגנות לעת ההקמה.

- 3.5.7 מוסד תכנון, הדן בתכנית מפורטת לאתר ביקור אינטנסיבי, ייתן הנחיות להכנת חוות דעת סביבתית, לרבות התייחסות לנושא הרגישות ההידרולוגית ולהיבטים נופיים, ויבחן את הפרויקט, לרבות היקף ואופי הפיתוח המוצע, לאור ממצאי חוות הדעת, לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה. למסמכי התכנית כאמור יצורפו, בין השאר, נספח נופי-סביבתי ונספח תפעול ותחזוקה.
- 3.5.8 תוכנית לאתר ביקור אינטנסיבי, המצוי בתחום השטח הפתוח, שאינו צמוד דופן לשוב קיים, תכלול פתרון ביוב שיגובש באישור משרד הבריאות והמשרד להגנת הסביבה, ובכפוף להוראות תמא/34.
- 3.5.9 בסמכות הועדה המחוזית לשנות או להוסיף אתרי ביקור אינטנסיביים, וכן לקבוע שימושים קולטי קהל נוספים, מבלי שיהא בכך שינוי לתכנית זו, לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה ורשות הטבע והגנים. שינוי או הוספה יותר בתנאי והמיקום המוצע אינו בתחום הליבה השמורה (רמה 4) ובהתאם לקבוע בהוראות תכנית זו.

3.6 חוף רחצה (* הערה מיוחדת 4)

חוף רחצה מסומן בסמל בתשריט יעודי הקרקע, ובכוכבית "הערה מיוחדת 4" בתשריט אזורי הרגישות לתכנון.

- 3.6.1 פיתוח או בניה בחוף רחצה יעשה בהתאם לתכנית מפורטת, ובכפוף לקבוע בתמא/13.
- 3.6.2 תכנית מקומית לפיתוח חוף רחצה תכלול נספח נופי - סביבתי מחייב. התכנית תבטיח גישה חופשית לציבור אל חוף הרחצה, לרבות הסדרי חניה, ותעשה תוך התחשבות מירבית בסביבה החופית הרגישה, ולאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה. לא יתאפשר איכסון מלונאי בחוף הרחצה.

3.7 מוקד תיירות כפרי (* הערה מיוחדת 5)

מוקד תיירות כפרי מסומן בסמל בתשריט יעודי הקרקע ובכוכבית "הערה מיוחדת 5" בתשריט אזורי הרגישות לתכנון.

- 3.7.1 תכנית מפורטת למוקד תיירות כפרי תערך לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה, משרד הבריאות, רשות המים, רשות הטבע והגנים והקרן הקיימת לישראל. בכל מקרה לא יחרוג תחום הבינוי מתחום השטח הבנוי הקיים, ולא התחום המסומן כ"נוף פארק פתוח" במיקום זה בתשריט אזורי רגישות לתכנון.
- 3.7.2 השימושים המותרים במוקד תיירות כפרי יהיו:
- א. אכסון תיירותי, על פי הקבוע בסעיף 9.9 בתכנית העיקרית, זאת על אף הקבוע בסעיף 3.10, "נוף פארק פתוח" (רמה 2).
- ב. מתקנים לחקלאות ימית בהיקף מוגבל בשילוב עם מוקד התיירות הכפרי, ובלבד שלא יגבילו את השימוש התיירותי וייתחסו למוצאים הימיים ולמתקני שאיבה.
- 3.7.3 תכנית מפורטת למוקד תיירות כפרי תעשה תוך התחשבות מירבית בסביבה הטבעית הרגישה, ותכלול התייחסות לשילוב הנופי של המוקד בסביבתו.
- 3.7.4 התכנית תכלול תסקיר השפעה על הסביבה, או נספח נופי סביבתי על-פי החלטת מוסד התכנון, על פיהם יקבעו במסגרתה הנושאים הבאים:
- א. התאמת התוכנית לעקרונות תוכנית זו.
- ב. קביעת הוראות לנושא מיקום אזורים לבניה, אזורי חיץ משטחים רגישים, תכנית, פרישה, חומרי גמר, תאורה, גידור ודרכים מקיפות - וכן כל הפרטים הנוספים הדרושים להשתלבות מיטבית בסביבה ולצמצום הפגיעה בבתי גידול טבעיים ובבעלי-חיים.
- ג. התייחסות מפורטת לערכים המצויים במתחם ובסביבתו בהיבטים של נוף טבעי, ערכי טבע ונוף, סוגי צמחייה (לרבות סוגים אסורים), וכן האמצעים לשמירתם וטיפוחם.

- ד. ניתוח השפעת התוכנית על מנגנון הסעת החולות, ואמצעים למניעת פגיעה במנגנון זה.
- ה. הגדרת הממשק בין מוקד התיירות הכפרי לסביבתו, ובכלל זה שטחי החולות, נחל שקמה, מאגר שקמה וחוף הרחצה.
- ו. הנחיות לטיפול בשפכים, ניקוז ופסולת.
- ז. הנחיות לאספקת מי שתייה.
- 3.7.5 היקף הבינוי יהיה בתכסית קרקע של עד 40%, ולא יעלה על 2 קומות, אלא אם קבעה הועדה המחוזית אחרת לאחר שהשתכנעה שהוא תואם להוראות התכנוניות שלעיל.
- 3.7.6 הסיווג והתכנון של האכסון התיירותי יקבעו לאחר היוועצות עם משרד התיירות וכפי שתקבע הועדה המחוזית.

ב. אזורי רגישות לתכנון

מסומן בתשריט אזורי רגישות לתכנון (גליון 2).

- התכנית מסווגת את השטח ל-4 רמות במטרה לייצר אבחנה בין אזורי הרגישות:
- רמה 1 - שולי הפארק:** מכלול תומך לנוף פארק פתוח - אזור בעל ערכיות נופית בינונית-נמוכה, המאופיין לרוב כשטח חקלאי.
- רמה 2 - נוף פארק פתוח:** שטח המאופיין כשטח פתוח, בעל ערכיות נופית בינונית-גבוהה, שרובו משמש למגוון עיבודים חקלאיים.
- רמה 3 - מעטפת הליבה השמורה:** מכלול לשימור נוף - שטח בעל ערכיות נופית סביבתית גבוהה, המאופיין בשטחים ערכיים בהיבט האקולוגי, נופי ותרבותי. שטח זה כולל תלים, בוסתנים, מצפורי נוף, שטחי יער, אתרי פריחה, אתרי מורשת ושטחי חקלאות פתוחים.
- רמה 4 - ליבה שמורה:** מכלול לשימור ערכי טבע, נוף ותרבות - שטח בעל ערכיות נופית וסביבתית גבוהה ביותר, המאופיין ברצף של שטחים פתוחים רגישים, הדורשים הגנה גבוהה. שטח זה כולל שמורות טבע, שטחי יער, שטחים טבעיים, בוסתנים, נחלים וגופי מים וכן שטחים חקלאיים.

ההוראות לאזורי רגישות לתכנון מתווספות לקבוע בהוראות ליעודי הקרקע. במקרה של סתירה יגבר הקבוע ביעודי הקרקע.

3.8 אזור כפרי-חקלאי משולב

- 3.8.1 באזור זה תינתן עדיפות לפיתוח היישובים ובכלל זה פיתוח תיירותי וחקלאי, לרבות סל שימושים תיירותי מורחב, הכולל שירותי תיירות למבקרים בפארק שקמה, בכללם איכסון מלונאי, הסעדה או כל שימוש תיירותי אחר. העדפה זו נגזרת לאור היותם בתחום פארק שקמה.
- 3.8.2 באזור זה יותרו כל השימושים המותרים ביישובים הכפריים.
- 3.8.3 מוסד תכנון בבואו לאשר תכנית מקומית לתוספת שטח לבינוי יקבל החלטתו בתנאים הבאים:
1. הבינוי המוצע צמוד דופן לשטח הישוב.
  2. על אף האמור רשאי מוסד תכנון לאשר גם אם אינו צמוד דופן, משיקולים תכנוניים ואחרים שיפרט בהחלטתו.
- 3.8.4 מוסד תכנון בבואו לדון בתכנית מקומית להוספת מבנה חקלאי או מבנה שרות חקלאי, יתן עדיפות להקמתו באזור זה.
- 3.8.5 לא תותר הקמת יישובים חדשים ו/או חוות חקלאיות בכל תחום התכנית מעבר לאלו המאושרים כחוק.

3.9 שולי הפארק (רמה 1)

- 3.9.1 באזור זה יותר פיתוח מבוקר, שאינו פוגע ברציפות השטחים הפתוחים ושעולה בקנה אחד עם מטרת תכנית זו ובכלל זה שמירת המרחב הפתוח תוך מתן מענה לצרכי התיור ובכלל זה שימושי פנאי ונופש בשטח הפתוח, תיירות ותיירות חקלאית.
- 3.9.2 באזור זה תינתן עדיפות למבנים חקלאיים ו/או הקמת תשתית על פני הקמתם בשטחי פארק שקמה שברמות רגישות גבוהות יותר.
- 3.9.3 ככלל, תינתן עדיפות לבניה צמודת דופן לשטח בנוי או המיועד לבינוי. ואולם, רשאי מוסד תכנון לאפשר תוספת בנייה גם אם היא אינה צמודת דופן לשטח המיועד לבינוי לאחר ששוכנע, מנימוקים תכנוניים או אחרים, כי הקמתה מחויבת בשטח הפתוח, ובלבד ובחן חלופות מיקום במטרה למזער את פגיעתה, ככל האפשר, ברציפות השטחים הפתוחים.
- 3.9.4 תכנית מקומית המאפשרת בינוי באזור זה תוגש למוסד תכנון לאחר בדיקת חלופות מיקום. תכנית כאמור, תלווה בנספח נופי סביבתי, למעט:
1. תכניות למבנים חקלאיים.

2. תכניות הכוללות שימושי פנאי ונופש תיירות ו/או תיירות חקלאית, שיוגשו לאחר התייעצות עם מנהלת פארק שקמה.
- 3.9.5 תכנית למבנים חקלאיים תוגש לאחר התייעצות עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר ועם מנהלת פארק שקמה.
- 3.9.6 באזור זה תמנע ככל האפשר הוספת בינוי. ואולם רשאי מוסד תכנון להחליט על הפקדתה של תכנית לתוספת בינוי, לאחר ששוכנע שלא נכון יהיה להקימו בתחום אזור כפרי-חקלאי משולב, וזאת לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה.

3.10 נוף פארק פתוח (רמה 2)

- 3.10.1 אזור זה המיועד להישמר כשטח פתוח, רובו לעיבוד חקלאי. יותר בינוי רק לצורכי חקלאות, פנאי ונופש, שרותי תיירות, תיירות חקלאית, ותשתיות.
- 3.10.2 הקמת מתקנים סולאריים תותר רק בתנאי ומיקומם הינו ככל הניתן צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי או לאזור שולי הפארק (רמה 1).
- 3.10.3 תכנית מקומית המאפשרת בינוי תכלול נספח נופי-סביבתי מחייב, במסגרתו ייבחנו חלופות במטרה למנוע, ככל הניתן, בינוי בשטח הפתוח העלול לפגוע ברציפות השטחים הפתוחים, בנוף הפתוח, בנצפות מדרכים ומאתרי ביקור. בינוי כאמור יהיה ככל הניתן צמוד דופן לשטח המיועד לבינוי וככל הניתן בשטחים שאינם סמוכים למעטפת הליבה השמורה (רמה 3), לליבה השמורה (רמה 4), ולרצועות הנחלים.
- 3.10.4 תכנית כאמור תוגש לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה. תכנית הכוללת בינוי חקלאי תוגש להיוועצות גם עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

3.11 מעטפת הליבה השמורה (רמה 3)

- 3.11.1 אזור זה, העוטף את הליבה השמורה, מיועד לשימור כשטח פתוח משולב בעיבוד חקלאי, למעט פיתוח מוגבל ביותר.
- 3.11.2 לא יותר כל בינוי באזור זה למעט לשימושים הבאים:
א. מתקנים לפנאי ונופש בשטח הפתוח.
ב. תשתיות כמפורט בסעיפים 4.7.1 ו-3.11.6.
ג. מתקנים הדרושים למרעה.
- 3.11.3 על אף האמור רשאי מוסד תכנון לאחר היוועצות עם רשות הטבע והגנים ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר, לאשר תכנית מקומית הכוללת מבנים חקלאיים ו/או מבני שרות חקלאיים בתנאים הבאים:
א. המבנה נדרש לצורך העיבוד החקלאי במקום ולטיפול ראשוני בתוצרת החקלאית כאמור בסעיף 3.3.3.
ב. מוסד התכנון שוכנע שהבינוי המוצע מצומצם בהיקפו ובכלל זה שטחו, גובהו, ועיצובו משתלבים באופי הסביבה ואינם פוגעים בערכי טבע, חקלאות, נוף ומורשת וברציפות השטחים הפתוחים.
ג. התכנית אינה חלה בשטחים טבעיים.
ד. נימק מוסד התכנון את החלטתו.
- 3.11.4 תכנית מקומית הכוללת בינוי תכלול נספח נופי - סביבתי למעט תכנית למתקני רעה בשטחים שאינם טבעיים.
- 3.11.5 על אף האמור בסעיף 3.11.5, רשאי מוסד תכנון לפתור מהצורך בעריכת נספח נופי-סביבתי במקרים בהם המתקן או המבנה מזעריים בהיקפם.
- 3.11.6 לא תאושר תכנית לתשתית בעלת השפעה סביבתית כמוגדר בתכנית זו, לרבות שידרוג תשתיות קיימות, אלא בכפוף לממצאי תסקיר השפעה על הסביבה, כמשמעותו בתקנות התכנון והבניה.
- 3.11.7 על אף האמור בסעיף 3.11.6 לעיל, רשאי מוסד תכנון לפטור מחובת הכנת תסקיר השפעה על הסביבה, לאחר ששוכנע כי די יהיה בנספח הנופי-הסביבתי, לאחר שנועץ בנציג השר להגנת הסביבה.

- 3.11.8 תותר הקמת מכלאות בתנאי שמיקומן יהיה במרחק שלא יפחת מ-100 מ' מגדת הנחל.
- 3.11.9 אין בהוראות תכנית זו כדי לפגוע בתכנית מאושרת לריכוז כלים וציוד חקלאי, לרבות היתר אשר יוגש מכוחה.
- 3.11.10 מוסד תכנון יחליט על הפקדתה של תכנית הכוללת בינוי לאחר שנועץ בגורמים הבאים:
- א. כל תכנית תוגש להיוועצות עם מינהלת פארק שקמה.
  - ב. תכנית הכוללת מתקני רעיה תוגש להיוועצות עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
  - ג. תכנית הכוללת בינוי ביער, בשמורות טבע, שמורות נוף או בגנים לאומיים תוגש להיוועצות עם קרן קיימת לישראל או רשות הטבע והגנים, לפי העניין.

3.12 ליבה שמורה (רמה 4)

- 3.12.1 אזור זה, בהיותו רגיש וערכי ביותר, מיועד לשימור והגנה, וקליטת קהל באזורים המיועדים לכך. לאור ערכיותו של אזור זה יש להבטיח את שמירתו, ובכלל זה מניעת פגיעה בחי, בצומח, בדומם ובקרקע. ישמר ככל האפשר הנוף הייחודי המאפיין את המרחב.
- 3.12.2 לא יותר כל בינוי באזור זה אלא למטרות שהייה וטיול בחיק הטבע, וכן למטרות של פעילות מרעה, טיפוח בוסתנים ועיבוד חקלאי.
- 3.12.3 תותר הקמתם של מתקני רעיה בתנאים הבאים:
- א. מתקנים הדרושים למרעה שאינם פטורים מהיתר יותרו בהתאם לתכנית מפורטת על פי תכנית בינוי.
  - ב. לא תותר הקמת מפטמות.
  - ג. תותר הקמת מכלאות בתנאי שמיקומן יהיה במרחק שלא יפחת מ-100 מ' מגדת הנחל.
- 3.12.4 לא תותר הקמת תשתית, אלא במקרים חריגים ובתנאים הבאים:
- א. השתכנע מוסד תכנון כי לא קיימת חלופת מיקום אחרת.
  - ב. נקבעו תנאים והגחיות לביצוע, שעניינם הגנה על הנוף והסביבה.
  - ג. נועץ מוסד התכנון בגורמים הנוגעים בדבר.
  - ד. אין מדובר בתשתית בעלת השפעה סביבתית, כמוגדר בתכנית זו.
  - ה. התקבל אישור הועדה המחוזית.
- 3.12.5 על אף האמור לעיל, תותר תשתית נקודתית, מצומצמת מאוד בהיקפה, באם שוכנע מוסד תכנון כי היא נדרשת לצורכי עיבוד חקלאי, ולא ניתן להקימה מחוץ לאזור זה.
- 3.12.6 לא תאושר תכנית לתשתית בעלת השפעה סביבתית כמוגדר בתכנית זו, לרבות שידרג תשתיות קיימות אלא בכפוף לממצאי תסקיר השפעה על הסביבה, כמשמעותו בתקנות התכנון והבניה.
- 3.12.7 על אף האמור בסעיף 3.12.6 לעיל, רשאי מוסד תכנון לפטור מחובת הכנת תסקיר השפעה על הסביבה, ולקבוע כי די יהיה בנספח הנפי-הסביבתי, וזאת לאחר שנועץ בנציג השר להגנת הסביבה, לאחר ששוכנע שאין בתכנית המוצעת פוטנציאל למפגעים סביבתיים ולאחר שיקבע את התנאים להקמתה במטרה להבטיח את מזעור פגיעתה.
- 3.12.8 מוסד תכנון יחליט על הפקדתה של תכנית באזור זה רק לאחר שנועץ בגורמים הבאים:
- א. כל תכנית תוגש להיוועצות עם מינהלת פארק שקמה.
  - ב. תכנית הכוללת מתקני רעיה תוגש להיוועצות עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

ג. תכנית הכוללת בינוי ביער, בשמורות טבע, שמורות נוף או בגנים לאומיים תוגש להיוועצות עם קרן קיימת לישראל או רשות הטבע והגנים, לפי העניין.

3.13 שטחים טבעיים

מסומן בתשריט בקוים אלכסוניים שחורים על גבי אזורי רגישות לתכנון.

- 3.13.1 שטח זה מאופיין בשטחי קרקע שנשתמרו במצב טבעי, או המצויים בהליכי שיקום, שאינם מעובדים, או שהופסק עיבודם והתפתחו בהם בתי גידול טבעיים של מיני חיים וצומח. בשטחים אלו יחולו ההוראות הקבועות לאזור הרגישות בו הם מצויים, בכפוף להוראות שלהלן.
- 3.13.2 יותר המשך עיבוד חקלאי, הקיים בפועל ביום אישור תוכנית זו על פי דין, או עיבוד חקלאי כאמור שהופסק בחמש השנים שקדמו לאישורה של תכנית זו, או עיבוד חקלאי כאמור שהופסק מסיבות ביטחוניות. בשמונה השנים שקדמו לאישורה של תכנית זו. עיבוד חקלאי כמפורט לעיל יוכל להמשיך להתקיים, ולא יראו בו שימוש חורג מהקבוע בתוכנית זו, וזאת בכפוף להיוועצות עם משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
- 3.13.3 תותר הקמתם של מתקנים הדרושים במישרין לצרכי מרעה של עדרי בקר לבשר וצאן, וכן פיתוח נופי מתון באתרי הביקור בתנאים הבאים:
- א. תוגש תכנית מפורטת הכוללת נספח נופי - סביבתי.
- ב. שוכנע מוסד תכנון כי מיקומם והיקפם לא יגרום לפגיעה סביבתית, לזיהום קרקע ו/או מים.
- ג. תכנית למתקני רעה תוגש על פי הנחיות מקצועיות של משרד החקלאות ופיתוח הכפר ורשות המרעה, ותוגבל לתא שטח מסוים שיוגדר במסגרתה.
- ד. התכנית תוגש לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה. במידת הצורך יחליט מוסד תכנון על היוועצות גם עם רשות המים / השרות ההידרולוגי.
- 3.13.4 נטיעות, פעולות יערניות ופעולות ניקוז בשטחים טבעיים ייעשו בהתאם להנחיות ייעור ו/או ניקוז, כמפורט בהוראות תכנית זו, וזאת לאחר היוועצות עם הקרן הקיימת לישראל, רשות הניקוז ומנהלת פארק שקמה.

3.14 מסדרון אקולוגי

מסומן בתשריט כרצועה ירוקה התחומה בקוים שחורים.

- 3.14.1 בשטח למסדרון אקולוגי ישמרו ככל האפשר המאפיינים הטבעיים של האזור, ולא יותרו בו תכליות ושימושים אשר יפגעו באופיו הטבעי ובתפקידו כמקשר בין שטחים טבעיים.
- 3.14.2 תכנית בשטח מסדרון אקולוגי ו/או במרחק של עד 50 מ' משטח מסדרון אקולוגי תכלול נספח נופי-סביבתי הכולל סקר אקולוגי, בו יבחנו הפעולות והאמצעים הנדרשים לשמירת ערכי החי הצומח ובתי הגידול המאפיינים את המסדרון האקולוגי, לרבות פרוט ההוראות למזעור הפגיעה בהם.
- 3.14.3 מוסד תכנון הדרושה בתכנית בשטח מסדרון אקולוגי, ו/או במרחק של עד 50 מ' משטח מסדרון אקולוגי, ישקול את הפקדתה רק לאחר קבלת התייחסות של רשות הטבע והגנים, המשרד להגנת הסביבה, מנהלת פארק שקמה, הקרן הקיימת לישראל (בשטחי יער) ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר (בשטח חקלאי), לרבות התייחסותם למסמך הנופי-סביבתי.
- 3.14.4 מוסד תכנון יחליט על הפקדתה של תכנית כאמור לאחר ששוכנע שאין בה כדי לפגוע בתפקודו של המסדרון האקולוגי לרבות מעבר חופשי של בעלי חיים, על ידי שמירה על רציפות מעברי בעלי-חיים בחציית כבישים ומסילות ברזל, לרבות שיפועים מתונים של סוללות דרכים ומסילות ברזל, מעברי בעלי חיים בשטחים

מגודרים, שמירה על תשתיות קוויות תת קרקעיות ומניעת תאורה בשעות הלילה, הכל בהתאם להתייחסות רשות הטבע והגנים ומנהלת פארק שקמה.
3.14.5 מנהלת פארק שקמה, בשיתוף עם רשות הניקוז, הקרן הקיימת לישראל, רשות הטבע והגנים ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר, תפעל להכנת תוכנית מפורטת לשימור ולממשק השטחים המסומנים כ"מסדרון אקולוגי".

3.15 הערות מיוחדות

מסומן בכוכבית בצבע כתום.

- 3.15.1 במקומות בהם מסומנת הערה מיוחדת הכוללת מספר, יחולו ההוראות הבאות:
- א. הערה מיוחדת 1 - בעניין חממות מושב נתיב העשרה, יחולו הוראות סעיף 3.19.2.
  - ב. הערה מיוחדת 2 - בעניין הרחבת מושב נתיב העשרה, יחולו הוראות סעיף 3.4.6.
  - ג. הערה מיוחדת 3 - בעניין אתר חקלאות ימית, יחולו הוראות סעיף 3.17.
  - ד. הערה מיוחדת 4 - בעניין חוף רחצה, יחולו הוראות סעיף 3.6.
  - ה. הערה מיוחדת 5 - בעניין מוקד תיירות כפר, יחולו הוראות סעיף 3.7.

3.16 שער פארק

מסומן בחץ בצבע כחול.

- 3.16.1 מיקומם המדוייק של שערי הכניסה לפארק שקמה, עיצוב השערים וחומרי הבניה, יקבעו בתכנית מפורטת המתייחסת לפיתוח התיירות בפארק שקמה, או בהיתר מכוחה של תכנית מפורטת כאמור, זאת לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה והחברה הלאומית לדרכים (בשערים הגובלים בדרכים מהרשת הארצית).
- 3.16.2 לא יהיה בשערי הכניסה כל בינוי מעבר לשער פיס' ו/או שילוט.

3.17 אתר חקלאות ימית (* הערה מיוחדת 3)

- 3.17.1 סימון זה מטרתו לאפשר בינוי ופיתוח לאתר לחקלאות ימית, באיתור שייקבע. תכנית מקומית לחקלאות ימית תלווה בנספח סביבתי ותועבר להיוועצות עם מינהלת פארק שקמה, רשות הטבע והגנים ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר.

ג. סימנים נוספים - ישויות קוויות, נקודתיות ופוליגונית כמסומן בתשריט יעודי קרקע (גליון 1) ובתשריט אזורי רגישות לתכנון (גליון 2).

3.18 נחלים

- נחלים מסומנים בקו בצבע כחול בעובי משתנה.
פשט הצפה מסומן כפוליגון בצבע ירוק על גבי סימונים אחרים.
- 3.18.1 עורק ניקוז ראשי, עורק ניקוז ראשי בתחום נחל לתכנון, עורק ניקוז משני, עורק ניקוז משני בתחום נחל לתכנון, פשטי הצפה, יהיו על פי תמא/34/ב/3.
- 3.18.2 על עורקי ניקוז ראשיים שקמה ואדוריים יחולו הוראות תמא/34/ב/3 בכל הנוגע לנחלים לתכנון.
- 3.18.3 תוואי נחל שקמה, וכן ערוץ נחל מקומי - יהיו על פי המסומן בתכנית זו.
- 3.18.4 תכנית בתחום פשט הצפה תתייחס לתפקידו של השטח כמוסדת זרימה וכבעל חשיבות אקולוגית, על פי הקבוע בתמא 3/ב/34.

3.19 אזור מיוחד לחממות

מסומן בקו מרוסק בצבע כתום.

- 3.19.1 על אף הקבוע במעטפת הליבה השמורה בשטח זה תותר הקמת חממות, בתי צמיחה ומבני עזר נלווים הדרושים במישרין לגידול צמחי. בתחום זה לא יותרו בתי אריזה, בתי קרור ומחסנים, אלא אם הם נדרשים לטיפול ראשוני בגידול הצמחי דוקא באתר הגידול. היקף הבינוי יהיה מצומצם. כל שימוש אחר יהווה שינוי לתכנית זו.
- 3.19.2 תכנית מקומית להקמת חממות, באזור המסומן בתשריט אזורי רגישות לתכנון בסימול כוכבית "הערה מיוחדת 1", ממערב למושב נתיב העשרה, תידון במוסד תכנון לאחר קבלת התייחסות מנהלת הפארק ולא תהווה שינוי לתכנית זו. מוסד תכנון בבואו לדון בתכנית כאמור לא יחליט על הפקדתה אלא אם היא תואמת לסעיף 3.19.1 ובתנאי ותוספת הבינוי תהיה בצמידות דופן לאזור שולי הפארק (רמה 1) או אזור נוף פארק פתוח (רמה 2).

3.20 מרכז שרותים אזורי

מסומן בריבוע בצבע סגול.

- 3.20.1 מרכז שירותים אזורי ייועד לשרותי דרך למבקרים, תחנות תדלוק ורענון, מסעדות, שרותים ומסחר תירותי נלווה ומצומצם בהיקפו.
- 3.20.2 בינוי ופיתוח במרכז שירותים אזורי יעשה על פי תכנית מפורטת, לה יצורף נספח נופי-סביבתי, שיציג את אופן השתלבות הבינוי בנוף הפתוח, ואת התאמתו לאופי הסביבה. תוכנית כאמור תועבר להיוועצות עם מנהלת פארק שקמה.
- 3.20.3 הבינוי יהיה בעל אופי כפרי, ולא יעלה על שתי קומות.

3.21 מוקד שרות ומידע

מסומן כדגל בצבע סגול.

- 3.21.1 תכנית מפורטת למוקד שרות ומידע תתבסס על פרוגרמה, ותוכל לכלול תכליות ושימושים כדלקמן: תחנת מידע וייעוץ למטיילים, שירותים ציבוריים, תחנת עזרה ראשונה, תחנה להשכרת אופניים, שטחי התכנסות ליציאה לטיולים רגליים או רכובים, מזנונים, הפעלות יצירה לילדים וכיוצא באלה שימושים. במוקד שאינו נמצא בתחום ישוב, לא תותר הקמת אכסון מלונאי ולא תותר פעילות בשעות הלילה.
- 3.21.2 בעת הדיון להפקדת תכנית מפורטת למוקד שרות ומידע, ישקול מוסד התכנון את השתלבות הבינוי המוצע בסביבה, ורשאי לדרוש נספח נופי מחייב, לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה.

3.21.3 גובה הבינוי של מוקד שירות ומידע יהיה בגובה קומה אחת, למעט לצורך הקמת נקודות תצפית נוף, במקומות בהם דרוש הדבר לדעת מוסד התכנון, לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה.

3.22 רצועת חוף

מסומן בתשריט בקו כחול כהה.

3.22.1 רחב רצועת החוף והתכליות המותרות ברצועת חוף הים התיכון, ייקבעו בתכנית מקומית בהתאם להוראות תמא 13.

3.23 חווה חקלאית

מסומן במעוין בצבע חום.

3.23.1 התכליות והשימושים יהיו בהתאם לקבוע בתכניות מקומיות מאושרות ביום אישורה של תכנית זו.

3.24 מאגרי מים, אתרים ומפעלי החדרה

מסומן כפוליגון בצבע כחול על גבי סימונים אחרים.

3.24.1 על תוכנית למאגר מים או לאתר ומפעל החדרה יחולו הוראות תמא/34/ב/4.

3.24.2 לא תותר הקמת מאגר מים חדש בתחום מעטפת הליבה השמורה והליבה השמורה.

3.24.3 על אף האמור בסעיף 3.24.2 לעיל, רשאי מוסד תכנון באישור הוועדה המחוזית לאשר מאגר מים שתוכנן בצמוד למעטפת הליבה השמורה ו/או לליבה השמורה, גם אם חלק ממנו, ולא יותר מ- 25% משטחו, יכלול בתחום מעטפת הליבה השמורה ו/או הליבה השמורה, ובלבד שאיננו כלול בתחום שטחים טבעיים. הוועדה המחוזית תאשר מאגר מים כאמור, רק לאחר שהוצג בפניה נספח נופי-סביבתי, המציג השתלבות מיטבית של המאגר המוצע בנוף, ולאחר שהשתכנעה כי החלופה המוצעת הינה הטובה ביותר מבין החלופות המוצעות להקמת המאגר.

3.25 דרכים ומסילות ברזל

דרכים מסומנות בתשריט כקווים בצבע חום בעובי משתנה.

דרך נופית מסומנת בתשריט בקו מרוסק בצבע ירוק.

שביל פארק שקמה מסומן בתשריט בקו בצבע ורוד.

שביל גישה מסומן בתשריט בקו מרוסק בצבע ורוד.

מסילות ברזל מסומנות בתשריט בקו בצבע שחור או חום.

3.25.1 לא יאשר מוסד תכנון דרך חדשה בתחום התוכנית, למעט דרכים המסומנות בתכנית זו כדרכים מתוכננות, דרכים חקלאיות, שביל פארק שקמה ושבילי גישה, דרכי מצע הכרחיות לתפעול ותחזוקה של הפארק ושבילי טיולים.

3.25.2 על אף האמור בסעיף 3.25.1 לעיל, ניתן לאשר בתחום התכנית שבילי גישה ו/או דרכים מקומיות, בכלל זה לישובים או לאתרים תיירותיים, אשר נחיצותן והתוויתן יבחנו לאור חלופות, בליווי נספח נופי-סביבתי ולאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה.

3.25.3 יישמר מפתח נרחב במעברי דרכים ומסילות מעל נחל שקמה ואפיקי נחלים נוספים המשמשים כמעברים אקולוגיים.

3.25.4 במקומות בהם נדרש פיתוח תיירותי, ייעשה שימוש מושכל בדרכים קיימות, על מנת להימנע מסלילת דרכים חדשות, בכפוף לשיקולים נופיים וסביבתיים.

3.25.5 בכפוף לאמור בתכנית זו, ניתן יהיה להתוות דרכים ולהקים מעברים וגשרים בתחום עורקי ניקוז המסומנים בתכנית זו, ובלבד שלא יפגעו בתפקודו התקין של העורק.

3.25.6 בכל תכנית לשדרוג דרכים ומסילות ברכס הכורכר מצפון-מזרח לקיבוץ ארז, יובטח מעבר עילי רציף, על מנת לאפשר מסדרון אקולוגי למעבר בעלי חיים ופתרון לתנועת מטיילים.

3.25.7 על תכנית למסילת ברזל יחולו ההוראות החלות על מסילת ברזל נופית, כמשמעה בתמא/23, שינוי מספר 9.

3.25.8 דרך נופית

א. מוסד תכנון יאפשר הקמת תחנות עצירה, מנוחה ותצפית לאורך דרך נופית, על פי תכנית מפורטת ונספח נופי-סביבתי המצורף לה, לאחר היועצות עם מנהלת פארק שקמה.

ב. מוסד תכנון יאפשר גישה מדרך נופית לשבילי גישה ולשביל פארק שקמה, לאחר היועצות עם הגורמים המוסמכים ומנהלת פארק שקמה.

ג. כל פעולה להקמת תשתית לאורך דרך נופית, לרבות לצורך שדרוג תשתית קיימת, תובא לידיעת מנהלת פארק שקמה.

3.25.9 שביל פארק שקמה ושביל גישה

א. כל פיתוח של שביל פארק שקמה ושבילי הגישה אליו, יעשה על פי תכנית מפורטת, במסגרתה תישמר זכות מעבר חופשי לציבור. תכנית כאמור תלווה בנספח נופי-סביבתי ותועבר להיועצות עם מנהלת פארק שקמה.

ב. תוספת קטעים ו/או שינויים בשביל פארק שקמה או בשבילי הגישה כתוצאה מתנאים סביבתיים, טופוגרפיים ו/או משיקולים קרקעיים מקומיים, לא יהוו שינוי לתכנית זו.

3.26 שטחי כרייה וחציבה

מסומנות בתשריט כקיים בצבע חום, עובי משתנה.

3.26.1 על שטחי כרייה וחציבה יחולו הוראות תמא/14.

3.27 תוואי מערכת הגז

מסומן בתשריט בקו עבה בצבע אפור.

3.27.1 על תוואי מערכת הולכת גז טבעי יחולו הוראות תמא/37/א/1.

3.28 שטח מעבר קווי חשמל, תחנת משנה

שטח מעבר קו חשמל מסומן בתשריט בצבע אדום.

תחנת משנה מסומנת בתשריט ברבוע אפור ובתוכו משולש אדום. אתר טורבינת גז ואחרים מסומן בתשריט בסימן משושה שחור.

3.28.1 על שטחים אלו יחולו הוראות התכנית העיקרית.

3.29 קו מים ארצי

מסומן בתשריט בקו תכלת.

3.29.1 על תוואי זה יחולו הוראות התכנית העיקרית.

פרק 4 - הוראות נוספות

- 4.1 שטח עתיקות**
- 4.1.1 כל עבודה, הטעונה היתר, בתחום אתרים ארכיאולוגיים ושטחי עתיקות, תתואם ותבוצע רק לאחר קבלת אישור מנהל רשות העתיקות, כמתחייב ובכפוף להוראות חוק העתיקות, התשל"ח-1978. ככל שיידרשו על-ידי רשות העתיקות פעולות מקדימות כתנאי למתן היתר לביצוע העבודה כאמור, כגון: פיקוח, חיתוכי בדיקה, חפירה מדגמית או חפירת הצלה, יהיה ביצוען על פי כל דין ובהתאם לתנאי רשות העתיקות.
- 4.1.2 במידה שיתגלו עתיקות המצדיקות שימור, על פי הוראות חוק העתיקות, התשל"ח - 1978, וחוק רשות העתיקות, התשמ"ט-1989, ייעשו כל הפעולות המתבקשות מהצורך לשמר עתיקות כאמור על פי כל דין.
- 4.2 שמירת ניצפות מדרג**
- 4.2.1 הוראת סעיף זה, חלה על שטח קרקע, במרחק של עד 200 מ' מצירי דרכים מס' 4, 35 ו-40, והדרכים המסומנות כדרכים נופיות.
- 4.2.2 מוסד תכנון, הדן בתכנית מקומית בשטח זה, ישקול בין היתר, את ניצפות הבינוי המבוקש מהדרך, ואת מידת הפגיעה בנוף ובתחושת המרחב למשתמשים בדרך, ובכלל זה ישקול את הצורך בהכנת נספח נופי-סביבתי.
- 4.3 אתר פסולת**
- 4.3.1 לא תופקד תכנית להטמנת פסולת בתחום הליבה השמורה ומעטפת הליבה השמורה.
- 4.3.2 לא יחליט מוסד תכנון בקשר לתכנית להטמנת פסולת, אלא לאחר היוועצות עם הרשויות המוסמכות ומנהלת פארק שקמה.
- 4.4 תחנות תדלוק**
- 4.4.1 לא תותר הקמת תחנת תדלוק בשטח התכנית, אלא במרכז לשירותים אזוריים, בשולי הפארק או בשטח נוף פארק פתוח, על פי תכנית מפורטת שתכלול נספח נופי-סביבתי, ובכפוף לתכנית מתאר ארצית תמא/18.
- 4.5 מערכת הביטחון**
- מתקנים בטחוניים, כהגדרתם בחוק ושטחים הסגורים בצו סגירה מכוח תקנות הגנה (שעת חרום), 1945.
- 4.5.1 על אף האמור בכל הוראה בתכנית זו, יחולו על שטחים בטחוניים הוראות אלה:
 א. אין בהוראות תכנית זו ובתשריטיה כדי לבטל או לשנות שטחים ביטחוניים או את גבולותיהם או את ההוראות החלות בהם, וכן אין בהם כדי לגרוע מההוראות החלות על מתקן בטחוני או בגינו לפי פרק ו' לחוק.
 ב. אין בתכנית זו כדי למנוע יצירת שטחים ביטחוניים חדשים על ידי הגופים המוסמכים לעשות כן ובהתאם להוראות כל דין.
- 4.6 בתי עלמין**
- 4.6.1 על אף הקבוע בתכנית זו, תותר הרחבה של בית עלמין קיים, לצרכים מקומיים, בכל תחום התכנית. מוסד תכנון ישקול מיקום הרחבת בית העלמין לאחר בחינת חלופות, ולאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה.
- 4.6.2 הקמת בית עלמין חדש תבחן לאחר היוועצות עם הרשויות המוסמכות ומנהלת פארק שקמה. חלופות למיקום האתר תבחנה, בין היתר, על פי שיקולים נופיים סביבתיים. לא יוקם בית עלמין חדש בתחומי מעטפת הליבה השמורה והליבה השמורה.

- 4.7 תשתיות**
- 4.7.1 הקמת תשתיות מקומיות, המשמשות את יישובי האזור, ושאין מוגדרות כתשתית בעלת השפעה סביבתית, בתחום מעטפת הליבה השמורה והליבה השמורה, תעשה לאחר היוועצות עם רשות הטבע והגנים ומנהלת פארק שקמה. בשטחי יער, יותרו תשתיות לאחר היוועצות עם הקרן הקיימת לישראל ועם מנהלת הפארק, לאחר בחינת חלופות בתחום היער או מחוצה לו.
- 4.7.2 בכל תכנית להקמה /או שדרוג של תשתית מקומית או ארצית, מכל סוג שהוא, תבחן האפשרות לשילוב תשתיות, במקרים בהם יהיה בכך כדי למזער את הפגיעה בשטחים הפתוחים, לאחר היוועצות עם מנהלת פארק שקמה.
- 4.7.3 אין בקבוע בתכנית זו כדי לפגוע בתשתיות אשר נקבעו בתכנית העיקרית. על תשתיות אלו יחולו ההוראות הקבועות בתכנית העיקרית.

- 4.8 רגישות הידרולוגית - מים וביוב**
- 4.8.1 כל בינוי או פיתוח באזורי קידוחי מים, יעשה בהתאם להנחיות הקבועות בחוק לשמירה על רדיוסי מגן מקידוחים.
- 4.8.2 מוסד תכנון הדן בתכנית הכוללת בינוי יחליט על הפקדתה לאחר שבחן את הצורך בפתרון ביוב וככל הנדרש נועץ בגורמים המוסמכים לכך. תכנית כאמור תועבר להיוועצות עם מנהלת פארק שקמה

- 4.9 עבודות ניקוז**
- 4.9.1 עבודות ניקוז מסווגות באגן נחל שקמה, על פי אינטנסיביות רמת הטיפול המותרת, כדלקמן:

- א. רמת טיפול אינטנסיבית:**
- א.1. אזור אגן נחל גיאה והחלק התחתון של אגן נחל חנון - אזור המתאפיין בשיפועים קטנים, עם אפיקים מוסדרים, שעוברים בשטחים חקלאיים ובצמוד לשטחי מגורים. בשל בעיית הצפות הפוגעת לעתים ברכוש, נדרשת פעילות אינטנסיבית של תחזוקה, פתיחת תעלות, הגנה על התעלות מחתירות דופן וחתירות תחתית, כולל ניקוי סחף. כל הפעולות הנדרשות להגנת מבנים יבוצעו על-ידי רשות הניקוז, על-פי הנדרש בחוק.
- א.2. רשות הניקוז תכין, בהוועצות עם מנהלת פארק שקמה תכנית מפורטת לנחל עובד, שתשמור על תפקודיו השונים.
- ב. רמת טיפול בינונית:**
- ב.1. אזור אגן נחל ברור (משדה דוד מערבה) ועמק נחל שקמה (מתלמים מערבה) - באזור זה שיפועים בינוניים, שעוברים בעיקר בשטחים חקלאיים. פעולות רשות הניקוז באזור זה, יעשו בתאום עם מנהלת פארק שקמה, ובשיתוף הקרן הקיימת לישראל ורשות הטבע והגנים, באופן שימנע ככל האפשר פגיעה בערכם של אזורי קינון ומחסה לבעלי חיים ולצמחים, ויתמקדו בעיקרן בפעולות תחזוקה ופינוי מפגעים.
- ב.2. רשות הניקוז תכין, בתאום עם מנהלת פארק שקמה, תכנית לטיפול בתפקודם של הנחלים באזור זה כצירים נופיים ואקולוגיים, תוך פגיעה מינימלית בתפקודם כעורקי ניקוז.
- ג. רמת טיפול נמוכה:** באזורים שאינם מנויים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) לעיל, הנחלים מתפתלים באזורים גבעיים, ללא בעיות ניקוז משמעותיות. באזור זה אין צורך בפעולות הסדרה ותחזוקה, למעט מוקדים נקודתיים, והמטרה העיקרית של הטיפול בנחלים הינה שיפור תפקודם כצירים נופיים, כמסדרונות אקולוגיים, כצירי נופש וטיול וכצירי זרימה. רשות הניקוז, בתאום עם מנהלת פארק שקמה, תיצור רצועת מגן, במקום שהדבר נדרש לתכליות אלה. כל פעולות התחזוקה הנקודתיות הנחוצות

באזור זה תתבצענה על-ידי רשות הניקוז, בשיתוף עם הקרן הקיימת לישראל ורשות הטבע והגנים ובתאום עם מנהלת פארק שקמה.
4.9.2 עבודות ניקוז בנחלים המוגדרים על-פי תמא/22 כ"נטיעות בגדות נחלים", תבוצענה בתאום עם הקרן הקיימת לישראל.

4.10 שימור קרקע

4.10.1 בכל תחום התכנית, נדרשת נקיטת פעולות התורמות לשימור הקרקע, ובעקבות כך לעיצוב המערכת האקולוגית וליעילות העיבוד החקלאי, דוגמת שיקום אפיקים, כולל הגבלת עיבודים חקלאיים באזורי הצפה ורצועות חיץ לקליטת סחף ונגר לאורך האפיקים, עיצוב ראשי ערוצים, גדות חתורות וכדומה, על-פי הנחיות האגף לשימור הקרקע במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, הנחיות הרשות לשימור קרקע, ובהיוועצות עם הקרן הקיימת לישראל, רשות הטבע והגנים ומנהלת פארק שקמה. מנהלת פארק שקמה תעודד הכנתן של תכניות מפורטות להשגת תכליות אלה. הכנת התכניות כאמור תעשה בהתייעצות עם הרשויות המוסמכות, ובהתאם לדין.

4.11 מנהלת פארק שקמה

4.11.1 הוראות תכנית זו מפנות להיוועצות עם מנהלת פארק שקמה, ככל שקיימת..
4.11.2 יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז דרום הוא הגורם המוסמך לקבוע בכל הנוגע למנהלת על אף הקבוע בנספח א', לרבות בעניין הרכבה או הפסקת פעילותה.

נספח א' - מנחה לתכנית מנהלת פארק שקמה

א. תפקיד וסמכויות המנהלת:

- 1.א. למנהלת פארק שקמה תפקיד מפתח במימוש התכנית ובהצלחתו של פארק שקמה לאורך זמן:
  - 1.1.א. בהיבט התכנוני: מתן התייחסויות תכנוניות למוסדות התכנון בנוגע לתכנית במרחב, ומתן חוות דעת לגופים רשמיים בעלי סמכויות מכוח החוק, בכל הקשור לפעילותם בתחום הפארק.
  - 1.2.א. בהיבט התפקודי: סיוע בקידום ויישום תכניות במרחב, קביעת סדרי עדיפויות ומעקב אחר הביצוע.
  - 1.3.א. בהיבט הקהילתי: יצירת קשר בין הקהילות הפועלות במרחב, לשם קידום מטרות הפארק ומימוש מטרות התכנית, לרבות על-ידי ייזום פעולות חברתיות - חינוכיות, לשיתוף הציבור.מנהלת הפארק תדון בנושאי התכנון, השימור, הפיתוח והממשק השוטף בתחומי הפארק.
- 2.א. סמכויות המנהלת אינן מחליפות את סמכויותיהם של מוסדות התכנון, הרשויות המוסמכות, או גוף כלשהו, על פי דין.

ב. התנהלות והרכב המנהלת:

- 1.ב. מנהלת הפארק, תקבע את סדר עבודתה ונהליה, ותמנה צוותי עבודה לקיום תפקידיה.
- 2.ב. הרכב המנהלת יהיה כדלקמן:
  1. ראשי המועצות האזוריות שער הנגב, חוף אשקלון, לכיש ובני שמעון וראש עיריית שדרות, או נציגיהם.
  2. נציג/ת לשכת התכנון מחוז דרום במשרד הפנים.
  3. נציג/ת הועדות המקומיות מרחביות שקמים ושמעונים.
  4. נציג/ת מנהל מקרקעי ישראל.
  5. נציג/ת רשות הטבע והגנים.
  6. נציג/ת הקרן הקיימת לישראל.
  7. נציג/ת המשרד להגנת הסביבה.
  8. נציג/ת משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
  9. נציג/ת משרד הבריאות.
  10. נציג/ת רשות המים.
  11. נציג/ת עמותת המים מי שקמה.
  12. נציג/ת החברה להגנת הטבע.
  13. נציג/ת רשות העתיקות.
  14. נציג/ת רשות הניקוז שקמה - בשור.
  15. נציג/ת משרד התיירות.
  16. מהנדסי המועצות האזוריות לכיש, חוף אשקלון, שער הנגב ובני שמעון.
  17. נציג הועדות החקלאיות שליד המועצות האזוריות.
  18. כל אחת משלושת המועצות האזוריות - לכיש, חוף אשקלון ושער הנגב, תקבע שלושה נציגים מיישוביה. המועצה האזורית בני שמעון תקבע נציג אחד מהישוב בית קמה שבתחומה.
- 3.ב. יושב ראש מנהלת הפארק, ייבחר על ידי חברי מנהלת הפארק, וכהונתו תוגבל מראש לפרק זמן שיקבע.
- 4.ב. יושב ראש מנהלת הפארק יהיה ראשי להוסיף חברים למנהלת הפארק, ולאשר שינויים פרסונאליים בהרכבה, בכפוף לקבלת אישור רוב חברי המנהלת.

נספח ב'

אמצעי מדיניות וצעדים משלימים ליישום התכנית

"תכנית מתאר מחוזית חלקית מס' תממ/4/43 - פארק שקמה" הוכנה כחלק ממדיניות התכנון הארצית המונחית על-ידי תמא/35 לשמירה וטיפוח שטחים פתוחים ערכיים רציפים בעלי רגישות נופית-סביבתית גבוהה בין מטרופולין תל-אביב ובאר שבע, שיש למדינה עניין רב להגן עליהם. דומה כי מעטים ונדירים האזורים בישראל המעניקים לשוהים ולעוברים בהם תחושה של מרחבים ללא גבולות ואת התחושה הזו, בצד הטוהר והסדרת פעילויות ושימושי קרקע, מבקשת התכנית לחשוף ולהעביר לכלל הציבור הרחב.

התכנית חלה על שטח של כ-330,000 דונם ב"ספר המדבר" שבנגב הצפוני, בין דרך מספר 40 במזרח, חוף הים התיכון במערב, בית קמה שדרות ורצועת עזה בדרום והערים אשקלון וקריית גת בצפון, בתחומי שיפוט של מועצות אזוריות שער הנגב (34%), חוף אשקלון (35%), לכיש (21%), בני שמעון (4%), מרחבים (4%) ושפיר (2%). אגן הניקוז של נחל שקמה מהווה מרכיב נופי - אקולוגי מרכזי בקביעת גבולות מרחב התכנית, ואפיק הנחל מחבר בין יחידות הנוף המגוונות המצויות לאורכו.

מימוש התכנית עשוי לתרום לחיזוק ההתיישבות הכפרית באזור על-ידי מיתוגו כפארק ייחודי, המכון פעילות חקלאית-תיירותית-סביבתית בתחום הישובים ובסביבתם, לעידוד טיפוח תרבות הפנאי והמורשת בשמירה על מרחבים פתוחים ומכלולי נוף שיש לציבור עניין בהם, ולהגנה על ערכי טבע, נוף וחקלאות בעלי חשיבות אקולוגית-סביבתית.

תפישת התכנון לפיה נקבעו ההוראות והכלים הסטטוטוריים ליישום התכנית וניהול המרחב נשענת על כמה עיקרים:

- (1) מרחב התכנית הוגדר כ"פארק שקמה". "מנהלת פארק שקמה" נקבעה ככלי לליווי התכנון בתחום הפארק, וכן לחיבור קהילות למתרחש בפארק על-ידי ייזום פעולות חברתיות - חינוכיות שונות, לרבות פעולות לשיתוף הציבור בתכנון וביישום. נקבעו מרכיבי הפארק, לרבות מוקדי פיתוח ומערך תנועה ונגישות - לחשיפת הפארק לציבור.
- (2) נקבעו כללים והנחיות, על ידי חלוקת הפארק כולו לרמות רגישות לתכנון, לשימור וטיפוחם של ערכי טבע, נוף ותרבות, להמשך הפעילות החקלאית במרחב, לרבות פיתוח חקלאות אינטנסיבית בשטחים ברגישות נמוכה, ולהסדרת הניקוז ושימור הקרקע.
- (3) חיזוק מאפייני היישובים שבתחום פארק שקמה כיישובים כפריים מוטי תיירות. הבינוי לשירותים ולמוסדות בתחום המרחב יופנה לפנים היישובים הכפריים.

לצד פרוט המדיניות התכנונית, פריסת מערך יעודי הקרקע ואזורי הרגישות לתכנון וקביעת הוראות המתירות ו/או מגבילות שימושים שונים במרחב, כוללת התכנית מערכת של עקרונות ואמצעים משלימים לניהול, בקרה ויישום התכנון בתחומה. תפישה זו מעמידה את מערכת התכנון בחזית אחת עם כלי ממשק ניהוליים, אשר ביחד ובראייה אינטגרטיבית, עשויים לתרום למימוש מדיניות התכנון במרחב זה.

להלן התייחסות מיוחדת אל פארק שקמה, הכוללת הצעה לכלים ישומיים משלימים במגוון תחומים.

צעדים משלימים ליישום תכנית "פארק שקמה":

א. התנהלות "פארק שקמה":

1. קביעת מרחב פארק שקמה כאזור מועדף, מבחינת תכנון, שימור ופיתוח בהיבטים תיירותיים, חקלאיים ונופיים - סביבתיים.
2. הכרה במנהלת פארק שקמה כגוף ציבורי וולונטרי תומך מלווה ומקדם את יישום התכנית.
3. קידום ועידוד ערכתם של מסמכי תכנון בנושא שימור הנוף, החקלאות והסביבה, הנדרשים בתכנית זו, ככל הניתן בסיוע המשרדים הנוגעים בדבר ובכללם משרד החקלאות ופיתוח הכפר, המשרד להגנת הסביבה ומשרד התיירות.
4. קידום ועידוד הכנתה של תוכנית לניטור אקולוגי בפארק שקמה, על-פי קריטריונים שייקבעו בעזרת רשות הטבע והגנים.

ב. פיתוח היישובים בפארק:

1. עידוד וסיוע בפיתוח היישובים שבתחום הפארק, בין היתר בכל הנוגע לשיפור התשתיות, טיפוח החקלאות וקידום מרכיבים תיירותיים מגוונים בתחומם, במטרה לחזק את היישובים, למתג אותם כיישובים מוטי תירות ולהעצים את אטרקטיביות המרחב לקליטת מבקרים.

ג. תיירות בפארק:

1. קידום יישום התכנון המפורט והפיתוח התיירותי המוצע בתכנית לפיתוח הפארק. קליטת מבקרים בתחום הפארק, באמצעות פיתוח, בין היתר של "מוקדי שירות ומידע", "דרך פארק שקמה" ודרכי הגישה, "שערי הכניסה" לפארק, מוקדי יציאה לרכיבה על סוסים ואופניים, וכדומה.
2. עידוד וסיוע בהקמה ובהפעלה של התאגדויות ו/או גופים מקצועיים שענינם פיתוח תיירות כפרית, שיהיו מעורבים בתכנון ויישום קידום התיירות בתחום הפארק.
3. תכנון פיתוח התיירות בהתאם להוראות תכנית הפארק, וכן לשיווק הפארק והאתרים הכלולים בו.
4. עידוד וייזום של פעילויות ספורט עממי בתחום הפארק, כדוגמת רכיבה על אופניים, תחרויות טריאתלון, ניווט וכדומה (למעט ספורט מוטורי), כאמצעי מתאים נוסף לחשיפת הפארק למבקרים.

ד. חקלאות בפארק:

1. עידוד העיבוד החקלאי באמצעים שונים, במטרה לאפשר שמירה על כללים לחקלאות סביבתית ובת קיימא שתקטין פגיעה בסביבה, שמירה על איכות הנוף וסביבה נקיה ונאה.
2. עידוד המרעה בשטחי הפארק וחיזוק החקלאות המקומית, תוך ממשק מתאים לשמירה על ערכי טבע וסביבה, באמצעות משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
3. עידוד של חקלאות בת קיימא כדוגמת הדברה ביולוגית באמצעות משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

ה. חינוך:

1. מערכות החינוך בתחום הפארק ובסביבותיו תערכנה לשילוב פארק שקמה, והביטוי של ערכי השימור והטיפוח בו, בפעילות החינוכית ובתוכניות הלימודים, מגני הילדים ועד למחקר אקדמאי.
2. בתי הספר היסודיים והתיכוניים בפארק שקמה וסביבותיו ישתתפו בתוכניות חינוכיות דוגמת "השטחים הפתוחים הם הבית שלי". מסרי התוכנית יוטמעו בתוכנית הלימודים בתיאום עם משרד החינוך, ויוקצו המשאבים ליישום התכנית.
3. פארק שקמה, על אתריו וערכיו, ישולב במסלולי הסיור הלימודיים של בתי הספר ותנועות הנוער מרחבי הארץ.
4. עידוד קיום מחנות קייץ וקייטנות במרחב.